

V I E N Y B Ė

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

92 M. 3 N.

192 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

1978 M. VASARIO [FEBRUARY] 3 D.

Telephone
APplegate 7-7257

50 CENTŲ

Iškilmingai minės Vasario 16 sukaktį

PHILADELPHIA, PA.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas—vasario 12. Šiemet Lietuvos nepriklausomybės minėjimas įvyks sekmadienį, vasario 12 d., 3 val. popiet Lietuvos Namuose, 2715 E. Allegheny Avenue.

Kalbės dr. Algirdas Budreckis, Bridges vyr. redaktorius iš Bostono. Angliškai kalbės kongresmanas Raymond F. Lederer . . .

Minėjime dalyvaus miesto ir įvairių tautybių atstovai.

Invokacija sukalbės Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Wassel. Trijose lietuvių parapijose bus atlaikytos pamaldos.

Meninę programą atliks Vilties choras, diriguojamas muz. Anelės Kaulinytės, tautinių šokių grupė Aušrinė ir Vinco Krėvės šeštadieninės mokyklos šokėjai, vadovaujant Marijai Radikienei ir mokyklos choras, paruoštas mok. Onos Pliuskonienės.

Prie miesto rotušės bus iškelta Lietuvos trispalvė. Per radijo stotis WFLN ir WTEL bus transliuojama speciali programa apie Lietuvą angliškai.

BROCKTON, MASS.

Ypatingas Lietuvos nepriklausomybės minėjimas Brockton miesto viešųjų darbų skyriaus vedėjas Frank Wallen-Pranas Volungevičius, Lietuvos nepriklausomybei paminėti paruošė tokį planą, kuriam lietuvių organizacijų atstovai pritarė.

Šeštadienį, vasario 11 d. 12 v. vidudienį miesto centre prie Legion parkway gatvės bus pavadinta Mindaug Street. Iškilnių metu iš lėktuvo nusileis parašiutininkas su Lietuvos trispalve vėliava. 1 val. p. p. Junior High School auditorijoje prie Oak St. kalbės miesto administracijos ir Kongreso atstovai. Meninę programą atliks Sūkurio ansamblis. Salėje suruošiama tautodailės paroda. Salėje svečiai vaišinasi lietuviškais valgiais. Vėliau National Cafe, 666 N. Main St. šokiai, užkandžiai. Vietinis laikraštis Brockton Enterprise gruodžio 22 apie programą rašydamas, paminėję, kad tarp svečių, pakviestas ir šalies prezidentas J. Carter.

Minėjimas bus tęsiamas ir vasario 26. Tą dieną bus pamaldos, patriotinis susikaupimas, aukų rinkimas. 10 val. prie šv. Kazimiero bažnyčios aikštėj vėl iškeliama Lietuvos vėliava. Popiet parapijos salėje akademija.

Dailininko A. Tamošaičio sukurtas ir G. Montvilienės išaustas gobelenas, "Eglė Žalčių Karalienė" padovanotas Montrealio, Kanadoje miestui, atidarant Lietuvių Tautodailės parodą Montrealio Meno Centre, sausio 12 d. Paroda tęsis iki vasario 12 d., lankoma kasdien nuo 10 v. r. iki 8 v. v. Atidaryme dalyvavo žymių miesto pareigūnų ir daug lietuvių. Tokia nepaprasta lietuvių dovana Montrealio miesto pareigūnus labai sužavėjo.

BROOKLYN, N. Y.

Lietuvos 60 m. nepriklausomybės sukakties minėjimas Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorke ruošiamas sekmadienį, vasario 19 d. 3 v. p. p. Kultūros Židiny, Brooklyne.

Programą atidaro ALTos New Yorke pirmininkas dailininkas J. Bagdonas. Invokacija skaito kun. Račkauskas. Programai vadovauja Regina Žymantaitė.

Kalba inž. Pijus Nasvytis iš Cleveland, Ohio, Lietuvos Gen. Konsulas Anicetas Simutis ir televizijos

5-ojo kanalo komentatorius dr. Martin Abend.

Meninę programą atlieka solistas Jakutis, pianistė Kepalaitė ir Jadvygos Matulaitienės vadovaujama tautinių šokių grupė. Organizacijų vėliavas tvarko Bronius Bobelis. Aukas tvarko inž. Gasiliūnas, ALTos New Yorke išdininkas.

Ižanga \$4 asmeniui, \$1 moksleiviams.

BOSTON, MASS.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas bus minimas vasario 19 Lietuvių Piliečių dr-jos salėje. Rengia Bostono Altos skyrius.

Tomas Venclova buvo Australijoje

Tomas Venclova dalyvavo Tarptautiniam PEN Klubo suvažiavime, gruodžio mėnesį Sydney, Australijoje. Venclova, Helsinkio susitarimų vykdyti remti Lietuvos visuomeninės grupės narys, yra glaudžiam kontakte su VLIKu. VLIKas, norėdamas plačiau ir geriau informuoti apie Lietuvoje vykstantį disidentinį judėjimą, per Tautos Fondą, Tomui Venclovai sudarė sąlygas nuvykti į Australiją. Už antisovietinę veiklą Amerikoje, Venclovai atimta sovietų pilietybė. Jis dabar keliauja Lietuvos užsienio pasu, kuris jam išduotas Lietuvos pasiuntinybės Washingtone.

Australijoje Venclova buvo nuo 1977 m. gruodžio 9 iki 1978 sausio 6. Nuo gruodžio 11 iki 17 jis dalyvavo Tarptautiniame PEN Klubo kongrese Sydney. Po to skaitė paskaitas lietuviams apie padėtį SSSR ir Lietuvoje: Sydney gruodžio 18, Canberra gruodžio 20, Adelaide gruodžio 21 ir Melbourne gruodžio 25. Susitiko su Hobart, Tasmanijos ir Auklando, Naujosios Zelandijos lietuviais.

Sydney ir Adelaidėje turėjo poezijos vakarus.

Politinėmis temomis anglų kalba pravedė spaudos konferencijas Sydneyje, Adelaidėje, Melbourne ir Hobarte. Spaudos konferencijų medžiaga pateko į didžiulius australų laikraščius.

Prof. Venclova optimistiškai žiūri į disidentų veiklą Sovietų Sąjungoje. Pažymi, kad didžioji dauguma sovietų žmonių priešingi sovietinės diktatūros valdžiai, ir tik patys drąsiausieji išdrįsta viešai tai pareikšti, savo asmeninę laisvę statydami į didelį pavojų . . . Aktyvus pasipriešinimas, nors ir pareikalauja aukų, bet Venclovos nuomone duodas daugiau naudos, negu tylus nepasitenkinimas valdžia.

Esą, Sovietų Sąjunga ekonomiškai daug priklauso nuo Vakarų. Vakariečių protestai dėl žmogaus teisių pažeidimų disidentams duoda daug naudos.

JAV VYRIAUSYBĖ RŪPINASI KALINAMAIŠ

JAV Valstybės departamento sekretoriaus pavaduotojas Hodding Carter III, sekretoriaus Vance vardu, atsiliepdamas į ALTos raštą, pažymėjo, kad JAV įstaigos rūpinasi kalinamų V. Petkaus, A. Terlecko, F. Serebrovo likimu, drauge primindamos Sov. Sąjungai Helsinkio priimtuosius žmogaus laisvės nuostatus.

VIENYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

Was established in 1886 by Juozas J. Paukstys in Plymouth, Pa. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. **Vienybė** is published bi-weekly by Valerie Tysliava and son Joseph N. Tysliava. Editor: Jonas Valaitis; Managing Editor Valerie Tysliava; Assistant Ann Waivada; Business Manager and Photo Editor Joseph N. Tysliava; Senior Editor Vytautas Širvydas. Contributing Editors: Demie Jonaitis, Juozas Kreivėnas, Edvardas Šulaitis, Vytautas Zalatorius.

Subscription rates: \$10.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved. **Editorial and Administrative Offices** at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207. Telephone: APplegate 7-7257.

mes

Vytautas Širvydas

Metams slenkant, Vasario 16 išėivijoje vis labiau darosi diena lietuviams susirinkti, pagalvoti, kas buvo ir ko norime, kad būtų, nes kas dabar yra gali ilgokai užtrukti, kadangi nei išėiviai, nei lietuviai Lietuvoje negali pasukti istorijos ratą kitokia vaga. Jie tegali rodyti amžiais paliudytą dvasios stiprybę būti visur ir visados, anot Tysliavos, atkakliais lietuviais ir, nepaisant nieko, žaliuoti it žirnis prie istorijos kelio.

☆ ☆ ☆

Metinių Vasario 16 minėjimų proga mūsų margaspalviai politiniai veiksniai sutartinai ištisia delnus, prašydami aukų palaikyti įstaigomis pavirtusias jų organizacijas. Deja, pamiršamas, pats vyriausias veiksnys, be kurio visi kiti būtų, kaip tame japonų eilėraštyje, varnos ant sausos šakos. Tas veiksnys milžinas yra mūsų spauda. Šią valandą, atrodo, kaip tik metas pradėti įgyvendinti nepalaužiamą tradiciją suteikti ir mūsų pamėgtiems laikraščiams po 50 tūkstančių, ar kiek, dolerių kiekvieną Vasario 16, kaip suteikiama veiksniams. Vienas Ciurlionio paveikslas vaizduoja du puikiai pasipuošusius didžiūnus, su nuostaba žiūrinčius į delnuose laikomą žibantį šiaudinės pastogės bakūžę, simbolį deimanto, kuris tamsiais amžiais išlaikė mūsų tautą ir kalbą. Šiame smurto amžiuje išėivija tegul pradeda Vasario 16 pagerbti savo deimantą—spaudą, vyriausią lietuvių išlaikyti veiksnį!

☆ ☆ ☆

Mūsų kolonijose tautiniu atžvilgiu skaičiais jau vyrauja trečios ir ketvirtos kartos lietuviai, bet dar apšiai galima aptikti pirmos ir antros kartos veiklos ženklų. Aną dieną teko lankytis Manchester, N. Y., miesto knygyne ir užtikti lentyną lietuviškų knygų. Šioje kolonijoje, spėjama, dar gyvena daugiau negu 200 lietuviškų šeimų, o nuo 1906 m. rugs. 30 d. gyvuoja (dabar—vegetuoja) pašalpinė draugija—Lietuvių Klubas. Didžiujamasi gražia mėlynos gelumbės vėliava, kurioje aukso raidėmis įrašyta "Lietuviška draugystė D. L. K. Vytauto po globa Motinos Dievo Šidlavos." Lietuviai savo parapijos niekad neįstengė suorganizuoti, nors lenkų gyvuoja stipriai. Lietuvių reikalais iki 1945 m. rūpindavosi šv. Kazimiero p-jos Nashua, N. H., kunigai. Prieš I pasaulinį karą čia gyveno Nadas Rastenis (dabar-baltimoretis poetas ir advokatas), kuris suorganizavo 3 metus gyvavusią Lietuvos ūkininkų draugiją. Iš inteligentų Nashuoj yra gimę ir Dartmouth kolegiją išėjęs gydytojas Stasys Yudicky-Judickas ir kunigai Povilas Vaičiūnas ir Albertas Olkovikas. Kun. Vaičiūnas savo metu padėjo daugeliui išvietintųjų apsigyventi Nashuoj, kai jis ėjo arių parapijoje vikaro pareigas. Dabar dėl nesveikatos yra visai pasitraukęs iš pastoracijos. Kun. Olkovikas iškilo prelatu ir administruoja vyskupijos finansus.

☆ ☆ ☆

Klubo knygyne lietuviškų knygų yra 32. Skyrius, atrodo, buvo kažkieno įkurtas 1930 m. Tarp jų yra Gineičio "Amerika ir Amerikos lietuviai," kurią paskutinį sykį skaityti kažkas buvo paėmęs 1957 m. sausio 22 d. Jono Balio "Lietuvių tautosaką" kažkas skaitė 1952 m. bal. 3 d. Idomu, kad niekas nesidomėjo "Tremties metais," bet romaną "Grafas Montekristo," Pr. Morkūno vertimą, išleista Kaune 1928 m. ėmė skaityti net 17 skaitytojų, 1933-V-31 ir 1959-VII-23 tarpsniu. Vinco Krėvės "Šiaudinėje pastogėje" skaitė 12—paskutinis jų buvo 1961 m. sausio 27 d. Savicko "Raudoni batukai" susilaukė dviejų skaitytojų, 1953 ir 1955 m., o Jules Verne "Už 20,000 metų," išleista Kaune 1930 m. V. Zareckio vertimą, skaityti ėmė 15, tarp 1933-III-18 ir 1955-IV-26. Edgar Wallace "thrilleri" "Raudonas ratas," Kaune 1930 m. išleista Aleksandro Urbono vertimą, skaitė 17 tarp 1932-III-21 ir 1955-V-3. Niekas nesusigundė N. Mazalaitės knyga "Mėnuo vadinamas medaus" ir Alanto "Artisto širdim," bet du 1957 m. ėmė skaityti A. Landsbergo-brolių Mėkų 1951 m. leidinį "Proza." Kadangi per daugiau 20 metų niekas, atrodo, tų lietuviškų knygų nebereikalauja, knygynas tikriausiai išims, norės užleisti vietą anglų kalba leidiniams.

Senatoriaus Hubert Humphrey ir buvusio JAV viceprezidento asmenyje lietuviai neteko nuoširdaus draugo, kuris rūpindamasis pavergtųjų tautų likimu prieš keletą metų lankėsi ir Vilniuje. Nuotraukoje matome Sen. Humphrey kalbantį su Antanu Varnu, New Yorko lietuvių demokratų pirmininku. Dėl jo mirties liūdi visas pasaulis.

VIENYBĖS 92 METŲ GIMTADIENIS

Šių metų vasario 10 d. sukanka 92 metai, kai eina Vienybė, seniausias pasaulyje lietuvių laikraštis. Jis leidžiamas ne Lietuvoje, bet Amerikoje, kur jis gimė lietuvių angliakasių krauju ir prakaitu uždirbtomis jėgomis, mažame Plymouth, Pennsylvania miestelyje.

Keičiantis gyvenimo sąlygoms, pradėjus atvykti iš Lietuvos nuo caro priespaudos bėgusiems lietuvių inteligentams, ir jiems įsikūriant didesniuose miestuose, Vienybė atsikelia į New Yorką 1910 metais, ir čia leidžiama iki šių dienų.

Keitėsi Vienybės leidėjai, redaktoriai, bendradarbiai, bet Vienybė išsilaikė. Išsilaikė dėl to, kad ne tik jos vardas, bet ir idėjos išliko—vienyti lietuvių tautą, nežiūrint, kur jos sūnūs ir dukros begyventų, nežiūrint kokių pažiūrų lietuviai bebūtų.

Siemet vasario 10 dieną sueina lygiai 92 metai, kaip Vienybė gimė. Užpernai, 1976 m., minėjome 90 metų sukaktį. Minėjome iškilmingai, pirmiausia viešbutyje, kaip pridera, iškilminga nuotaika, dalyvaujant pasišventusiems Vienybės bendradarbiams, rėmėjams, patriotams lietuviams.

Šiuos metus, nors Vienybei jie labai reikšmingi, kaip ir visiems šio amžiaus sulaukusiems, minėsime kukliau.

Kiek Vienybė sena, tiek jos leidėjų, redaktorių ir palaikytojų dvasia—jauna, gyvenimiška, Vienybė, semdama įkvėpimą iš praeities, mėgina būti praktiška, modernioka, gyvenanti šios dienos gyvenimui. Svarbiausia, jos leidėjai ir artimiausieji bendradarbiai—pramato lietuvių tautai ateitį ir jos vadovaujasi idėjomis—tebejungti-tebevienyti lietuvių tautą,—kovoti

už lietuvių išlaikymą išėivijoje. Vienybė tiki, kad, vieningomis mintimis gyvendama, prisitaikydamas prie šių dienų gyvenimo sąlygų, nežiūrint kainos ir aukų, lietuvių tauta išliks gyva ir gaivalinga.

Nukelta į 16 psl.

ŽURNALISTO BAKŪNO SAVOKA APIE IŠEIVIJOS LAIKRAŠTININKO DARBĄ

Savo pastabose V. Bakūnas Naujienose rašo:

"Lietuvio laikraštinių darbas išėivijoje, ypačiai čia Amerikoje, nėra tas pats, kas būdavo nepriklausomoje Lietuvoje. Pirmiausia išėivijos laikraštinių darbas nėra apmokamas (neskaitant labai ir labai retas išimtis)—tai viena. Antra—išėivijos laikraštinių darbas yra "prievertaujamas" rašyti viską tik gerai, viską ir visus girti, mažiausiomis progomis pūsti didžiausius "pasisekimo" burbulus, nemėginti mažiausios kritikos, net humoro. Kai tik kiek nukrypsti nuo tos "linijos"—žiūrėk, tave tuoj koks nors "pedagogas"—pasirodęs esąs ir geras demagogas—sumaišys su purvais, nesigailėdamas jam prieinamoje spaudoje net necenzūruotų keiksmažodžių. Tokia yra lietuviškos išėivijos laikraštinių dalis..."

Keista, kad V. Bakūnas taip niekintų lietuvių išėivijos laikraštinių, kurių didžiūma sąžiningai ir laisvai rašo be jokio "prievertavimo."

Atrodo, kad tuos žodžius V. Bakūnas tegalėtų taikyti tik sau pačiam, nes jo rašiniuose daugiausia tuščios "panegirikos" veikėjams ir laikraščiams, kurie neužsitarnavę mūsų visuomenės pagarbos.

Vienybė, 1978 m. vasario 3 d.

STEBĖTOJO PASTABOS

TEISINIAI PATARIMAI

AUTOVAIRUOTOJAM ŽINOTINA

ADV. CH. P. KAL

VLIKo ir Bendruomenės valdybos, kažkaip nelauktai aną dieną po viena kepure susirinkusios Philadelphiaje, paskelbė, jog "Abiejų valdybų nariai priėjo vieningos nuomonės, kad 1974 metų White Plains, N. Y., Lietuvos laisvinimo veiksmų konferencijos priimtųjų nutarimai pilnai atitinka dabarties laikų dvasią." Tų nutarimų branduolys buvo Juozo Tysliavos 1959 m. Vienybėje įvesta linija pripažinti kiekvienam Amerikos lietuviui teisę pačiam nuspręsti kaip ir kokiais būdais santykiuoti su lietuviiais Lietuvoje. Jei vlikininkai ir bendruomenininkai būtų skaitę Vienybę, jau 1959 metais būtų nusprendę, ką dabar 1977 metais nusprendė Philadelphiaje.

Vokietijos Würzburgėje 1975 m. išėjo 7-tas tomas "Beitrage zur Slavistik," kuriame svarstoma eilėraščių Georgo Ivanovo, ruso poeto, priklausiusio Akmeistų srovei Petrapilyje. Leidinyje suteikiama netikėtai (ir neužpelnytai) kreditas mūsų Mykolui K. Čiurlioniui. Prie Ivanovo eilėraščių "Ir apskuto Kikapą paskutinį sykį" (pusl. 289, eilėraščių 501), pridėtas priedas, sakąs šaltiniu buvus "eilėraštis, kuriame apie Kikapą kalba menininkas M. K. Čiurlionis, 1875-1911." Tačiau apie Kikapą rašė ne mūsų Čiurlionis, bet rusas poetas Tichonas Čurilinas, kuris nieko bendra su Čiurlioniu neturėjo.

Kunigų Vienybė skelbia, kad anglų kalba Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikai spausdinti išleista per \$20,000. Leidimą finansuoja Religinės šalpos fondas. Kunigai Lietuvoje, be abejo, nudžiugtų, kad nors pusė tokios sumos būtų paskirta jiems reikalingiems bažnytiniam drabužiams, kurių gaminimas neįeina į didrųjų penkmečių planus, kaip neįeina ir tikybinių knygų spausdinimas.

Atrodė, kad jau užsidarys dveji lietuvių kalbos kursai Chicagos Circle universitete, bet, išsiuntinęs laiškus trims šimtams lietuviškomis pavardėmis studentų, į pirmąjį kursą įsirašė 22 nauji, į antrąjį 7. Kursai, sakoma, užtikrinti dar dvejiems metams.

Mūsų šeštadienio mokyklų mokytojų tarpe, sakoma, esančios dvi nuomonės. Viena tenorėtų visomis priemonėmis stiprinti lietuvių dvasią, o kita—visais būdais išmokyti mokinius lietuvių kalbos, kurią anie labai silpnai moka. Čia, sako, reikalingi ir atitinkami vadovėliai, kurių nėra, nes stinga mokytojų su supratimu jų parūpinti.

Kanados Hamiltono lietuviai suruošė Bendruomenės vardu Vilniaus ir dr. Basanavičiaus minėjimus. Susilaukė \$210 nuostolių.

Bendruomenės pirmininkas Bronius Nainys skundžiasi, kad Kanados lietuviai per ketverius metus VLIKui sudėję \$100,000, o Bendruomenei tik \$800. Amerikos lietuviai, sako, davę \$10,000.

Vienybė, 1978 m. vasario 3 d.

Mūsų šeštadienio mokyklomis besirūpinantys mokytojai savo pasišventimą įrodė gausiu suvažiavimu į konferenciją Židiny, Brooklyne. Atvyko 43. Toliausi buvo iš Rochester, N. Y. Atstovavo 7 mokyklas. Aptarė, kaip geriau čia augančiam jaunimui įdiegti lietuvių kalbos supratimą ir vartojimą lietuvių kalbos bei jo visuomeninį auklėjimą. Bendruomenės valdyba kreipėsi į Education departmentą Washington, kad būtų paskirta iš jo turimų fondų \$100,000 paramos mūsų lituanistinėms mokykloms. Atrodo, kad atitinkami laišškai tam departmentui dalyką pastumėtu.

Veiksniai gerai padarytų, jei kaip nors išrūpintų atvirą pasikalbėjimą su lenkų kilmės prof. Zbigniewu Brzezinskiu, kuris, sakoma, esąs patarėju prezidentui Carteriui, kuriu Kissingeris buvęs prezidentui Fordui. Prof. Brzezinski Amerikon atvyko 1938 metais 10-ties metų berniuku ir gerai pažįsta Rytų Europą, ypač Lenkiją ir, be abejo, Lietuvos reikalus.

Paskelbta, kad Bendruomenė 1976 m. turėjusi \$46,788.33 pajamų (daugiausia Vasario 16 proga aukų, kurių ALTa negavo) ir \$32,079.58 išlaidų. Pernykščius metus pradėjusi su \$14,708.75. Jos anuomet Chicagoje suruoštoji V-toji Tautinių šokių šventė turėjusi \$125,760 pajamų ir \$116,550 išlaidų. Likę \$9,255.

Dabartinis Amerikos viceprezidentas Mondale 1975 m. yra parašęs knygą "The Accountability of Power," kurioje nurodė, kad tariami "žinovai," turintys politinio sprendimo galią, dažnai smarkiai klysta, nepermatą dalyko ir stokoja supratimo bei atjautimo. Tie žodžiai puikiai tinka ir mūsų veiksniams.

Dabartinėje Estijoje žemės ūkyje dirbantys sudaro tik 31 iš 100 gyventojų. Anketoje tarp 712 agronomo diplomus gavusiųjų 1968 m., klausiant, kodėl pasirinkę žemės ūkio profesiją, dauguma nurodė dvi priežastis: 1) įgyti bet kokią aukštesnę mokslą, ir 2) išvengti tarnavimo kariuomenėje. Tos pačios priežastys bene veikia mūsų jaunimą ir Lietuvoje?

Idomu, kad lietuvių kalbos prieša "iškas" turi atitikmenų skandinavų kalbose. Kur mes sakome "skandinaviskas," danai ir švedai sako "skandinavisk." Taip pat idomu, kad viena danų sostinės Kopenhagos dalis vadinasi Herlev, kuri lietuvis linktu lyginti su mūsų Garliava.

Washingtono universitetą lankanti Ilsė Cirtautas gavo iš U. S. Office of Education Washington stipendiją studijuoti vienos Sovietijos tautelių—uzbekų—kalbą ir parašyti vadovėlį "An Introduction to Modern Literary Uzbek." Mūsų Bendruomenė iš to Office of Education siekia susilaukti \$100,000 paramos mūsų šeštadienio mokykloms. Stanford universiteto Pranas Du-

Kadangi automobilių pramonė smarkiai auga, industrialistai bendrai pagamina apie 11,000,000 automobilių metų laikotarpy, o apie 4,000,000 pasensta, netinkami vartojimui. Bendrai Amerikoje keliais kasdien važinėja apie 100,000,000 įvairaus tipo automobilių.

Iš to didelio skaičiaus kasdien įvyksta tragiškų nelaimių, kurių tarpe nemažai ir lietuvių nukentė.

Šiandien automobiliai yra būtini. Vienai grupei žmonių jie reikalingi, o kitai—pragaištingi. Žinoma, kasdieninių nelaimių skaičiaus negalima suskaityti, bet žinoma, kad nelaimių būna daug, jų tarpe daug žuvusių. Šeimoms tos nelaimės yra nuostolingos, o industrijoms—jos neša komercinį pelną. Pvz. gydytojais, ligoninėmis, laidotuvių biurais, auto dirbtuvėmis, gazo pardavėjais išvysto milžinišką biznį.

Iškyla klausimas kaip apginti savo interesus nelaimės atveju?

1. Pirmiausia reikia sužinoti vairuotojo vardą ir pavardę bei mašinos numerį.

2. Turėti nelaimingo įvykio liudininkus,

3. reikia gauti iš policijos teisingą akcident raportą,

4. reikia greitai sužinoti, ar jis yra automobilio savininkas, ar jo agentas,

5. jeigu per akcidentą būtumėte sužeistas, tada nesikalbėkite su priešinga puse, neveskite jokių derybų, bet kreipkitės į savo advokatą,

6. Esant sužeistam, nesąžiningi policininkai perduoda raportą bet kokiam advokatui ("šaišterui"), kuris nueina pas sužeistąjį žmogų ir iš jo išgauna "įgaliojimo" parašą,

binskas gavo iš amerikiečių Learned Societies grupės stipendiją studijuoti serbų-kroatų kalbas.

Laimė ir planetos—buvo Vienybės Lietuvninkų keliomis laidomis išleistos labai populiarios knygelės pavadinimas. Sakoma, ir mūsų dienomis apie 16-ka milijonų amerikiečių domisi astrologija. Žmonijos gyvenime simbolizmas turi ypatingą reikšmę. Simbolinga, kad dr. Jonas Basanavičius mirė Vasario 16. Taip pat simbolinga, kad vienas Kudirka parašė tautos himnui tapusią Tautišką giesmę, o kitas Kudirka sukėlė tarptautinę audrą, šokdamas iš nelaisvės į laisvę. Pirmoji jo pastanga nepavyko, bet baigėsi pilnu laimėjimu. Žmonijos istorijoje kolonijos neišvengiamai išsilaisvina iš imperijų—išsilaisvins ir Lietuva.

ALTos ir Bendruomenės žmonių tarpusavio kova, jei ne tuščias išdidumas, tai paremta tikru gyvenimišku skirtumu. Nesukalbamas išsilygintų, jei kovotojai dirbtelėtų į senųjų Amerikos lietuvių istoriją ir skaitytų Vienybę.

Pirmojo pasaulinio karo metu panašus gyvenimiškas skirtumas bei nesukalbamumas vyravo tarp tautininkų Tarybos ir katalikų Tautos Tarybos. Kaip "nesukalbamu-

o pastarasis "atlygina" tam policininkui nuo \$50-\$100. Vėliau jei šis advokatas laimi bylą, nėra abejonės, kad jis tokį policininką dar daugiau "apdovanoja."

Panašūs atvejai, ne tik nėra etiški, bet kartu ir nelegališki. Miestų prokurorai tokius "advokatus" "šaišterius" nubaudžia, bet jų atsikratyti neįmanoma. Pvz. mano praktikoje, mano klientas auto akcidente buvo labai sužeistas 11 val. vak., o po 30 min. jis man paskambino jau iš ligoninės, klausdamas, kaip aš sužinojau, kad jis yra sužeistas? Aš paaiškinu, kad nežinau apie jo sužeidimą. Besikalbant telefonu, paaiškėjo, kad "šaišteris" atėjo į ligoninę, gauti sužeistojo jo advokato įgaliojimus. Jis atsakė, kad jo advokatas yra Ch. P. Kal, tada "šaišteris" pasakė, kad jis esąs Ch. P. Kal atstovas... Todėl sužeistasis ir pasirašė. Žinoma, vėliau aš tą įgaliojimą panaikinau, nes iš tikrųjų jis nebuvo mano įgaliotinis. Todėl iš šio pavyzdžio visi autovairuotojai, gali iš tokios auto avarijos pasimokyti.

Kyla klausimas, iš kur tas "šaišteris" sužinojo įvykusią nelaimę? Visiems aišku, kad sužinojo tik iš policininko, kuris buvo iškviestas nelaimės vieton.

Panašių atsitikimų būna visuose didesniuose miestuose. Ir šitie panašūs "raketai" yra plačiai išsigyvenę.

Išvengti nelaimių reikia būti daugiau visiems vairuotojams atsargiems, o įvykus avarijoms nepasitikėkite dideliu finansiniu "laimėjimu," nes iš neteisingų pažadų dažniausiai nebūna laimėjimo.

ma" sveikoji senųjų Amerikos lietuvių politinė nuovoka išsprendė? Nagi sudarė abiejų tarybų Egzekutyvų komitetą, kuris gynė nepriklausomos Lietuvos reikalus Washington, kol 1920 m. iš Lietuvos atvyko įgaliota J. Vileišio misija. Tegul ir dabar ALTa bei Bendruomenė sudaro Bendratarą, kurią anglų kalba tegul pavadina American Lithuanian Congress, kaip yra Jewish American, Polish American, Ukrainian, ir kitų tautų "Congresai." O lietuviškame Bendrataros varde liktų dalis ir Bendruomenės ir Tarybos vardų. Ir vilkas būtų sotus, ir avis pasiliktu sveika!

Chicago apskrities BALFo valdyba skelbia, vajui jau surinkusi \$34,266. Marquette parko skyrius vienas surinko \$15,000. Apskričiai vadovauja Valerijonas Šimkus.

Latviai gyveno protestantų vokiečių įtakoje, o, šalia to, rusai nebuvo jiems spaudos uždraudę. Nestebėtina, jei 1880 m. latvis Jurjans, trejais metais pirma mūsų Aušros pasirodymo, jau rašė simfoninį maršą pagerbti pirmąją latvių dainų šventę, įvykusią 1863 m., tais pačiais, kada Lietuvoje vyko nepasisekęs sukilimas prieš rusus.

LIETUVIAI AMERIKOJE IR PASAULYJE

LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

Ketvirtasis Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas įvyks 1979 liepos 11-29 d. Europoj. Ruošos komitetas posėdžiavo lapkričio 5 Huettenfelde, Vasario 16 gimnazijoje, ir pamatė tokią kongreso eigą:

Liepos 11-18 d.: kongresinė stovykla. Čia galės dalyvauti visos lietuvių jaunimas. Tikimasi apie 500 dalyvių. Stovykla įvyks prie Londono, tikriausiai Royal Holloway College.

Liepos 14 d. oficialus kongreso atidarymas Londone Queen Elizabeth Hall. Kviečiama visa lietuviška visuomenė.

Liepos 19-27 d. studijų dienos Altenberge prie Koelno, V. Vokietijoje. Čia galės dalyvauti tik jaunimo rinkti atstovai.

Liepos 27-29 d. kongreso iškilmingoji dalis ir uždarymas Koenigsteine prie Frankfurto ir Frankfurte, V. Vokietijoje. Kviečiami visi lietuviai. Pramatyta programa: talentų vakaras, parodos, uždarymo aktas ir susipažinimas su studijų dienų rezultatais, koncertas, banketas ir iškilmingos pamaldos.

Kongreso ruošos komiteto adresai:

Prezidiumas: pirm. Andrius Šmitas, vicepirm. Alfredas Lucas, reikalų vedėjas Kęstutis Ivinskis, išd. Romas Šileris, sekr. Raimonda

Šreifelaitė. Būstinės adresas: 4. Weltkongress der Litauischen Jugend, c/o Kęstutis Ivinskis, Oppelner Str. 61, 5300 Bonn 1. West Germany.

Studijinės ir akademinės programos komisija: Vincas Bartusevičius, Danziger Str. 73, 5560 Wittlich.

Kultūrinės programos komisija: Kristina Pauliukevičiūtė, Rubinstr. R, 8000 Muenchen 50.

Techninė komisija (patalpų ir pan. reikalai): Vingaudas Damijonaitis, Sudetenstr. 30, 6301 Weibertal/Rotheim.

Lėšų telkimu rūpinasi Vokietijos Lietuvių Bendruomenės valdyba (Romuva, 6840 Lampertheim-Huettenfeld).

Kongresui aukos siunčiamos į šią banko sąskaitą: 4. Weltkongress der Litauischen Jugend, Konto Nr. 8, 9257.04. Volksbank Kreis Bergstrasse, Bankleitzahl 553 915 00, 6840 Lampertheim.

IV-tojo pasaulio lietuvių jaunimo kongreso tikslas: "naujai pagrįsti ir įprasminti jaunimo dalyvavimą išeivijos veikloje!"

Šį tikslą patvirtino IV-tojo PLJK ruošos komiteto nariai Huettenfelde, Vakarų Vokietijoje, 1977 lapkričio 5.

Edmundas L. Ketvirtis, brangenybių, laikrodžių, televizorių parduotuvės, 379 W. Broadway, So. Bostone, savininkas su Adomu Druzdziu Liet. Pil. Dr. jos Finansų sekretorium, tas pareigas einančiu jau per 30 metų. Draugija—lietuvių centras, turi 11,000 narių. Tik per gruodžio mėn. turėjo \$19,583 pajamų. Pelno liko \$2,407. Naujų metų bankietas pelnė \$367. Aukoja lituanistinei mokyklai Balfui ir kitiems reikalams.

Gintaro Karoso Baltic Enterprises įvairių suvenyrų įstaigoj, 259 Athens St., So. Bostone. iš k. į d. Gintaras Karosas, dr. Algirdas Budreckis, Dalė Samuolienė—Valaitytė ir SLA viceprezidentas Aleksandras Chaplikas, So. Bostono Lietuvių Draugijos pirmininkas.

So. Bostono Lietuvių Pilečių Draugijos pirmininkas, SLA vice prezidentas Aleksandras Chaplikas ir Dalė Samuolienė-Valaitytė prie Liet. Pil. Klubo salės So. Bostone, pačiame So. Bostono centre. Klubo užkandinėje šeštadieniais ir sekmadieniais, gaminami lietuviški pietūs.

HARTFORDO LIETUVIŲ KLUBO VEIKLA

Hartfordo Lietuvių Klubas buvo įsteigtas 1911 metais, kovo 16 dieną. Dabartinį pastatą nariai įsigijo 1940 metais. Kadangi šis namas Ypatingo stiliaus—buvęs Katedros Liceumu, valdžia yra numačiusi jį išsaugoti kaip architektūros paminklą.

Be šio erdvaus namo Lietuvių Klubui ir Hartfordo Tėvynės Garsų radio programai priklauso 7.8 hektarų didumo pikniko vietovė, kuri randasi East Hartforde ant Connecticut upės kranto, vadinamu Lighthouse Grove Park. Šiuo metu narių dauguma nusprendė šią žemę parduoti. Atrodo kad yra per mažas žmonių susidomėjimas piknikais ir nebūtų reikalo vietą laikyti neturint iš jos naudos.

Jau ketvirtus metus dabartinis Lietuvių Klubas valdybos sąstatas sutinka dirbti nepasiduodant sunkumams, kuriuos reikia nugalėti dėl labai sumažėjusio narių skaičiaus ir šiais laikais visiems žinomų finansinių sunkumų.

Valdybos sąstatas toks: Stasys Baltauskas—pirmininkas; Juozas Grinius—vicepirmininkas; Vincas Juralis—išdinininkas; Romas Grajauskas—vyriausias direktorius, Vytautas Petravičius—finansų sekretorius; Eleonora Minukienė protokolų sekretorė. Kiti valdybos nariai: Jonas Kules, Alfonsas Ozikas, Algis Jalinskas, Jonas Valin ir Vaclovas Nenortas. Iš jaunesnės kartos studentai: Romas Moncevičius ir Vytautas Pileika. Iš jaunesnės kartos studentai: Romas Moncevičius ir Vytautas Pileika.

Knygų tikrintojai: Antanas Našlėnas ir Vytenis Nenortas. Teisėjas—Pranas Klimas. Vaisėmis rūpinasi ir vadovauja: Birutė Šimanskienė ir Kotrina Degutienė.

Lietuvių Klube sausio 8 d. buvo ilgamečiams nariams pagerbti bankietas. Jame atsilankė daug narių išbuvusių daugiau 25 metų. Keturi nariai: Jonas Kulas, Alfonsas Smitkus, Antanas Aukštakalnis ir Jonas Vasil yra klubą rėmę jau 50 metų. Jie turėdami gilų tautinį supratimą rėmė praeityje ir dabar.

Lietuvių kultūrinis gyvenimas Hartforde lig šiol dar klesti turint šią gražią vietą, kuri šiuo laiku ypatingai išdekoruota. Visos Hartfordo lietuvių organizacijos čia ruošia parengimus.

Frank Knight, "Polka" televizijos valandėlės vedėjas, apkeliavęs Lietuvą yra padaręs filmą. Jis pats demonstravo sausio 29 d., klubo patalpose, 227 Lawrence g-vė, Hartford, Conn.

Vasario 5 d., 1:00 p. p. bus užgavėnių blynai su šokiais iki 6 v. vakaro.

Vasario 12 d. "Valentine" dienos proga bus pasilinksminimas su šokių mokytojos Jane Hart pasirodymu. Valgius galima bus gauti nuo 1:00 val., programa bus 4:00 p. p.

Gegužės 6 d., 7:30 v. v. įvyks "Pavasario Koncertas." Šis koncertas yra svarbus visoms Connecticut kolonijoms kadangi yra pakviestos iškilios pajėgos: sopranas—Gina Čepkauskienė, tenoras—Rimas Strimaitis, jiems akompanuos Saulius, Edmundas Cibas.

Eleonora Minukienė

LIETUVIAI CHICAGOJE

Dail. Adolfo Valeškos vitražai papuošė Florsheim krautuvės pastato lubas Chicagos miesto centre. Tokių vitražinių lubų jis yra sukūręs ir kitoms minėtosios bendrovės krautuvėms įvairiuose JAV miestuose. Dail. A. Valeškos vitražų Chicagoj taipgi yra Marshall Field, Lake Shore Towers, O'Hare aerodromo pastatuose ir privačiose rezidencijose.

Anatolijus Kairys laimėjo tradicinę Draugo dienraščio premiją už savo romaną "Po Damoklo kardu." Premijai pinigų (\$1,000) paskyrė floridiečiai Ada ir Andrius Skučai. Komisija konkursui atsiųstus rankraščius vertinti sudarė pirm. Povilas Gaučys, sekr. Dalia Kučėnienė, nariai—Pranas Razminas, Juozas Toliušis ir Česlovas Grincevičius. Kairio romanas surinko balsų daugumą iš 12 konkursui prisiųstų rankraščių.

Lietuvių Fondo taryba savo posėdyje sausio 29 svarstė ateities veiklą. Lietuvių Fondo tarybos pirmininkas yra dr. Gediminas Balukas, o valdybos pirmininkas—dr. Antanas Razma.

Lietuvių Tautinių šokių institutas praneša, kad tautinių šokių mokytojų—vadovų suvažiavimas įvyks balandžio 8 d. 10 val. ryte Chicagoje.

"Žinovas" Algis Šimkus

Naujų Metų dieną per "Lietuvių televiziją" perduotos lietuvių kultūrinio gyvenimo 1977 metais apžvalgos. Šalia kitų, apie Chicagos lietuvių muzikinį gyvenimą kalbėjo muzikas Algis Šimkus, kurį pasikalbėjimo vedėjas kun. A. Kezys pristatė kaip Draugo ir Aidų muzikinį bendradarbį, kuris "uoliai seka mūsų muzikinius pasirodymus ir juos nuolat aprašo spaudoje". . .

Apžvalgoje A. Šimkus nusiskundė vokalinio koncertų Chicagoje negausumu, sakydamas: "Mūsų dainininkai pernai kiek aptingo. Su pilnu rečitaliu pasirodė vien filadelfijietė Ona Pluškonienė. Šią spragą užpildė pokario Lietuvoje brendę ir mokęsi dainininkai: Ričardas Daunoras ir dabartinės Vilniaus operos primadonos Giedrė Kaukaitė ir Nijolė Ambrozaitytė ir bene dar pora". . .

Tai gi . . . ir bene dar pora . . . O kas gi tie "dar pora." Negi žmogui, kuris "uoliai seka mūsų muzikinius pasirodymus" buvo sunku sužinoti jų pavardes? Kas gi čia atsitiko, jog garsusis muzikos žinovas sugalvojo nutylėti jų pavardes?

Cia norėtume tą "paslaptį" išduoti. Tikrumoje tai nebuvo "bene dar pora" dainininkų, o tik vienas, vienui vienas ir būtent Vilniaus Filharmonijos solistė, kuri taip pat nevienu atveju buvo pakviesta dainuoti ir Vilniaus operoje, Regina Maciūtė. Šis koncertas, savo puikia programa, o taip pat išpildymu ji klausiusiųjų muzikos žinovų nuomone, prilygo arba net pralenkė Kau-

Sen. Robert Dole (R.-Kan.) Chicagoje pasakys kalbą Vasario 16-sios minėjime, kurį Alta ruošia vasario 12 d. Marijos aukšt. mokyklos salėje.

Amerikos Lietuvių Tarybos valdybos visuomeniniams reikalams komisija rengia diskusijas tema: Lietuvos byla Helsinkio ir Belgrado konferencijų šviesoje, vasario 5 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Lietuvių Tautiniuose namuose. Pranešimą padarys Algirdas Kasulaitis iš Cleveland, Ohio. Koreferentai ALTos pirm. dr. Kazys Bobelis ir vicepirm. dr. Kazys Šidlauskas.

Senatorius Charles H. Percy iš Illinojaus valstijos, vėl asmeniškai kreipėsi į Sovietų Sąjungos ambasadorių Amerikai, Dobrynin, Marijos Jurgutienės ir dukros Dainos iš okupuotos Lietuvos išleidimo pas vyrą, muziką Aloyzą Jurgutį, gyvenantį Chicagoje, reikalu. Senatorius Percy reiškia vilčių, kad asmeninis pasimatymas bus naudingas norintiems šeimą vėl sujungti.

Lietuvos Vyčių choro valdyboje dalyvauja Estelle Rogers, pirm.; vicepirmininkais yra B. Pumputienė, St. Čepas ir J. Aukščiūnas; sekr. L. Grigaliūnienė ir išd. J. Juška. Chorui vadovauja Faustas Strolia.

kaitės ir Ambrozaitytės (jau nekalbant apie R. Daunoro) pasirodymus. Tą pareiškė D. Lapinskas, I. Motekaitienė ir kiti.

Tai gi A. Šimkus vargu begalėtų pasitenkinti, kad šis koncertas nebuvo reikšmingas. Vargu ar jis begalėtų pasiteisinti, jog jis apie tą koncertą nežinojo, nes apie jį buvo pranešta toje pačioje "Lietuvių televizijoje" programoje ir per vieną lietuvių radijo valandėlę.

Cia norėtume sužymėti bent dalį solistės Reginos Maciūtės koncerto programos numerių, kad visi galėtų įsitikinti, jog tai buvo neeilinis koncertas. Programoje buvo: A. Bražinsko "Ugnelė," B. Dvariono "Žvaigždutė," B. Dvariono "Šilagėlė" V. Laurušo "Pražydėjo," G. Kuprevičiaus dvi dainos iš vokalinio ciklo "Išėvių dainos" (pagal J. Meko ir F. Kiršos žodžius), J. Juzeliūno keturios lietuvių liaudies sutartinės, B. Kutavičiaus "Lietuva" ir kt.—viso 24 kūriniai. Žinoma, buvo ir operinių tačiau programoje vyraavo nauji lietuviški kūriniai kaip dar niekad nėra buvę solistų iš Lietuvos koncertuose.

Į šį A. Šimkaus nežinojimo pripažinimą vargu ar būtų reikalo reaguoti, jeigu ne jo apžvalgos teksto išspausdinimas jėzuitų biuletenyje Mūsų Žinios, kas jau yra išliekamos vertės. Reikėtų visokiems žinovams vengti kalbėti tik apie jiems žinomus, matytus ar girdėtus dalykus, nuduodant jog tai yra paskutinis taškas. [eš].

Adv. Charles P. Kal, uolus lietuviams teisinių problemų patarėjas Chicagoje. Jo teisiniais patarimais naudojasi ne vien Illinois lietuviai.

PREMIJOS ŽURNALISTŲ PRIEUGLIUI

Sausio 11 d. Chicagoje posėdžiavo Lietuvių Žurnalistų sąjungos centro valdyba ir iš dr. Daužvardžio fondo paskirstė 1977 m. premijas jauniems žurnalistams. Kandidatus premijoms pasiūlė laikraščių redakcijos, TV ir radijo valandėlių vedėjai. Viso išdalyta \$1,900 26-iems asmenims.

Po \$100 gavo:

Eugenijus Būtėnas, Mykolas Drunga, Eglė Juodvalkytė, Jonas Kuprys ir Vacys-Kęstutis Slotkus.

Po \$75 gavo: Ofelija Baršketytė, Kazė Brazdžionytė, Lili ir Melida Burbaitės, Marytė Dambriūnaitė, Petras Kisieliū, Saulius Kuprys, Vida Kuprytė, Rima Janulevičiūtė, Rasa Lukoševičiūtė, Viktoras Nakas, Birutė Šaulytė, Rūta Ona Šaulytė ir Raimundas Strikas.

Po \$50 gavo Tomas Baltutis, Rasa Bobelytė, Aušra Gečytė, Ritonė Ivaškaitė, Asta Motušytė, Jonas Rukšėnas ir Karolė Veselkaitė.

Vienas iš Chicagos jaunųjų fotografų Eugenijus Būtėnas.

Ed. Šulaičio nuotr.

TOMO VENCLOVOS POEZIJA

Chicagoje išleistas, 1977 metų data pažymėtas, Tomo Venclovos poezijos rinkinys, pavadintas jis "98 eilėraščiai." Knygą išleido Algimanto Mackaus knygų leidimo fondas.

Leidinyje 142 psl., suskirstytas į tris dalis: "Achilo skydas," "Kalbos ženklas" ir "Kiti eilėraščiai." Pats didžiausias yra paskutinis—naujausių eilėraščių skyrius—43 eilėraščiai. Tai pirmoji Tomo Venclovos knyga Vakaruose.

Prof. dr. Tomas Remeikis Jaunimo centro kavinėje skaitė įdomią, gerai faktais paremtą paskaitą apie Lietuvos dabartinę rezistenciją ir pogrindžio spaudą. Jis pateikė rezistencijos eigos evoliuciją nuo pokario metų ligi mūsų laikų. Buvo pristatytas ir Akademinės skautijos leidyklos išleistas "Aušros" leidinyje, kuriame peršpausdinta 1975-1977 m. pogrindyje išleistoji "Aušra." Paskaita iššaukė gyvas diskusijas.

Vakaronę pravedė Jonas Dainauskas, suruošė Filisterių skautų sąjungą.

Zigmąs Degutis, kuris yra Vienybės ir kitų laikraščių bendradarbis, dažnai su savo foto aparatu mato lietuviškuose renginiuose. Jis dirba vienoje amerikiečių foto bendrovėje. Ed. Šulaičio nuotr.

Lithuanians in Multi-Ethnic Chicago, prof. D. Fainhauzo knyga angliškai Jaunimo Centre pristatyta lietuviams sausio 29. Leidinyje gausiai iliustruotas, apie lietuvių iškūrimą suteikia nemaža sukaupų informacijų. Išleido Amerikos Lietuvių Bibliotekos leidykla.

Anksčiau ši leidykla išleido: "Palikę tėviškes namus," "A Lithuanian Cemetery," "Pennsylvanijos Angliakasių Lietuva."

Leidykla—lietuvių visuomeninė įstaiga, įregistruota Illinois valstijoje, atleista nuo federalinių mokesčių. Tikslas—tarnaut bendriam lietuvių interesam. Nariais gali būti imokėję \$100.

Direktorių Tarybos pirmininkas prof. J. Puzinas, valdybos pirm. kun. A. Kezys, SJ.

Ateity planuoja išleisti: kun. Stasio Ylos "Lietuvių šeimos tragedija," A. Skrupskelienės "Lithuanian Writers in the USA," prof. J. Žilevičiaus "Amerikos Lietuvių Muzika, Teatras ir šokis," kun. J. Prunskio "Lietuviai Sibire."

... daug produkcijos prarandama, nemaža jos dalis arba visiškai nepasiekia vartotojo, arba ji pasiekia sugedusi.

P. Griškevičius

APŽVALGA

Lietuvos Kp Centro komiteto pirmasis sekretorius P. Griškevičius metų pradžioje apžvelgė pirmųjų dviejų X penkmečio metų atsiekimus ir šiems tretiesiems nubrėžė gaires.

Daugiausia pylos gavo žuvies pramonė, kiaulių ir Paukščių auginimojai dėl to, kad neįvykdė praėjusių metų plano. Tarp kitų atsiliekančiųjų įmonių jis išvardino Kazlų Rūdos Eksperimentinę remonto-mechaninę gamyklą, Biržų ir Telšių gelžbetonio konstrukcijų gamyklas, Klaipėdos Medžio apdirbimo kombinatą, Raseinių Gelžbetonio konstrukcijų gamyklą, Panevėžio Konservų kombinatą ir Ignalinos Drenažo vamzdžių gamyklą.

Toliau partijos galva kritikavo avalynės, trikotažo, rūbų ir kitus buitinių bei kultūrinių prekių gamintojus. Jis prisipažino, kad "ne visiškai patenkinama gyventojų paklausa kai kurioms plačiai vartojamoms prekėms ir buitiniams paslaugoms." Žemės ūkis dar vis neatsigauna nuo prieš porą metų įvykusio masinio gyvulių išskerdimo dėl pašarų stokos.

Sekretorius ragino, kad "turi būti atkakliai ir nenukrypstamai įgyvendinamos priemonės, skatinančios mėsos gamybą ir pardavimą valstybei gyventojų pagalbiniuose ūkiuose." Jis pasigedodidėsio daržovių asortimento ir skundėsi, kad dvejus metus iš eilės cukrinių runkelių supirkimo planų neįvykdo Kapsuko, Radviliškio, Raseinių, Jonavos ir Lazdijų rajonai.

PLIUSAI

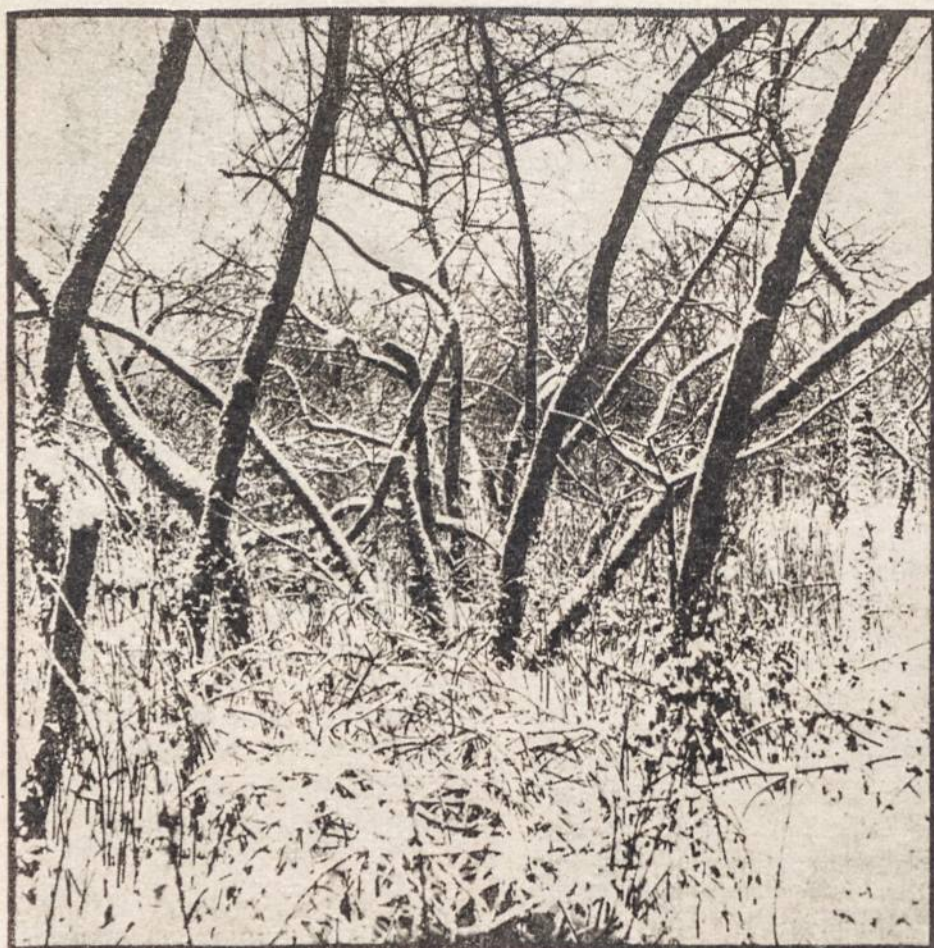
O vis dėl to bendrai tai ir žemės ūkis ir pramonė praeitais metais planus įvykdė, ir apie tai Griškevičius ypatingai mieliai kalbėjo. Pavyzdžiui vidutinis pastarųjų dvejų metų grūdų derlius Lietuvoje buvo beveik 26 centneriai iš hektaro. Tai senais laikais beveik net nesvajota.

Pernai iš vienos karvės vidutiniškai buvo primelžta 3367 kg pieno. Tai aukštas rodiklis, bet visgi nepalyginamai žemesnis negu, pavyzdžiui, tokioje Minesotoje, kur 1976 m. iš vienos karvės vidutiniškai buvo primelžta 4807 kg pieno, taigi pusantro karto daugiau.

Pirmasis sekretorius savo ilgą kalbą užbaigė, kaip ir paprastai tokiomis progomis, raginiu įvykdyti 1978 m. planą.

Didėjanti produkcija randa kelią ir į pirkėjo namus. Planuotojai tikina piliečius, kad šįmet jie galės daugiau nusipirkti tiulinių medžiagų, tekstilės, odos ir galanterijos prekių. Pdaugės krautuvėse radijo aparatų, magnetofonų, laikrodžių ir spalvotųjų televizorių. Žadama, kad pagaliau bus pakankamai indų.

Iš viso šiais metais vien Lietuvos pramonė patieks 1600 naujų pre-

Balta žiemos našta.

kių. Tik, deja, mažiau negu 10% visų jų turi, taip vadinamą, kokybės ženklą, kas reiškia panašumą į geras tokios pat rūšies užsienio prekes. Kita gi produkcija nelabai "atitinka reikalavimus."

PARDUOTUVĖS

Taigi vejamas Ameriką ir prekybos srityje. Štai Kaune Naujųjų metų išvakarėse buvo atidarytas naujas prekybos centras—Grinčiupis. Tai jau penktas toks buvusioje laikinojoje Lietuvos sostinėje. Dar vienas baigiamas Kalniečių mikrorajone.

Panašiai ir kituose miestuose. Jau šiais metais buvo priimtas naudojimui prekybos kompleksas Utenoje, kur dviejų aukštų pastate įrengta konditerijos kepykla, parduotuvė ir alaus baras.

Vilniuje daugiau kaip pusė prekių parduodama taip vadinamu savitarnos (self service) būdu, kaip Amerikoje. Jos pervežamos standartiniuose kontaineriuose, taip, kad nereikia pavieniui pakrovinėti ir iškrovinėti. Susitaupo daug darbo jėgos ir išlaidų.

Idomūs ir prekių mainai su kito mis Tarybų S-gos respublikomis. Gyviausia prekyba vyksta su didžiąja Rusija. Iš ten į Lietuvą atkeliauja automobiliai, motociklai, padangos, laikrodžiai. Į kitas respublikas Lietuva siunčia baldus, tekstilės, odos galanterijos gaminius, odinę avalynę, drabužius, trikotažą, žaislus, įvairius suvenyrus.

Šalčininkuose net gaminami automobilių sparnai iš stikloplastiko, angliškai "fiberglass." Ten pat iš šios medžiagos daromos baidarės, valtys "Pela" ir lentos "vindsurfingams." Tai toks vandens sportas.

Šiaulių Televizorių gamykla gamina aparatūrą spalvotos televizijos transliacijoms matyti per 1980

R. Dichavičiaus nuotr.

m. Maskvos olimpijadą. Bus paruošta 40 kilnojamųjų stočių, kurios turi įrenginius skaičiams arba tekstui rodyti transliacijos metu, titrų kamerą laidų pavadinimams ir kitas naujoves.

SAVADAVIMAS?

Kol kas "naujasis komunistinis žmogus" dar turi bruožų bendrų ir kitai žmonijos daliai. Vienas iš jų, tai lytinis potraukis, kurio išreiškimui reikia tam tikrų sąlygų.

Pasirodo, kad ir Lietuvoje, kaip ir kitur pasaulyje, yra žmonių, kuriems sunkoka suartėti su priešingos lyties asmenimis. Čia į pagalbą ateina profsąjungos, kurios savo ir Geležinkeliečių kultūros rūmuose Vilniuje jau kelinti metai ruošia visokius renginius, specialiai skirtus vienišiesiems priešingų lyčių žmonėms. Per trejus metus į tokius parengimus buvo parduota 68 tūkstančiai bilietų. Deja šios veiklos išdavų statistikos nėra, arba ji neskelbiama.

Vienok, neseniai dėl jos išsivystė debatai spaudoje. Dauguma rašančiųjų visgi šias profsąjungų pastangas vertina neigiamai, nors nėra abejonės, kad tokiu būdu sudaromos sąlygos susipažinti vienišiesiems vyresnio amžiaus žmonėms, išsiskyrėliams ir kitiems tokiems, kurie kitaip neužmezga santykių. Vienas laiško autorius tvirtina, kad "pagyvenusiems reikia padėti," kitas, kad visa tai "ir pikta, ir juokinga." Dar kitas senbernis primygtinai kartoja, kad jis ne "vienišas."

Kalbama atvirai, kad reikia steigti susipažinimo tarnybas arba biurus, tokius kaip Novosibirsko "Draugystė." Pastarasis tarpininkauja užmezgant pažintis visoje Tarybų Sąjungoje. Jis paprašo suinteresuotųjų užpildyti anketas, suteikti biografinių žinių ir pareikšti pageidavimą, su koku žmogumi

norima bendrauti. Tada tie blankai palyginami ir galų gale, jeigu poros sutinka, atskleidžiami adresai.

Pasirodo, vien komunizmo ideologijos nepakanka žmonėms suartinti.

RYŠIAI

Kalifornijos lietuvaite Liucija Baškauskaitė yra ištėkėjusi už grafiko ir tapytojo Stefano Raulio Anajos, kuriam pavyko gauti leidimą stažuotis 10 mėnesių Vilniuje. Anaja ten jau spėjo Meno darbuotojų rūmuose surengti savo darbų parodą. Po parodos buvo parodytas filmas apie amerikiečių skulptorę Luis Nevelson ir tapytoją Endrių Vajetą, o taip pat apie JAV šiuolaikines meno sroves.

Liucija yra antropologė, Kalifornijos universiteto docentė.

Iš sėkmingų gastrolių po Vakarų Vokietiją ir Austriją grįžo Lietuvos Kamerinis orkestras, vadovaujamas S. Sondeckio, kurio tėvas gyvena Amerikoje. Vienok solistus orkestras buvo pasikvietęs iš Maskvos—smuikininkus G. Kremerį ir T. Grindenko. Šalia Mozarto, Bacho, Suberto, Sostakovičiaus, jie taip pat grojo F. Bajoro "Tokatą" ir M. K. Čiurlionio kūrinius.

Pilnose salėse koncertai vyko Manheime, Frankfurte, Karlsruhe, Regensburge, Augsburg, Miunchene, Hanoveryje, Leverkusene, Bonoje, Essene, Wupertalyje, Hamburge ir Bremene. Austrijoje jų muzika skambėjo Innsbruke, Zalzburge, Vienoje, Graze, Linze, Filache ir Leobene.

Kaip opera Lietuvoje Naujuosius metus sutinka su "Traviata," taip Lietuvos Kamerinis orkestras juos sutinka buvusioje Vilniaus katedroje, dabar Paveikslų galerijoje, su J. Haidno "Atsisveikinimo simfonija." Orkestrantai groja prie žvakių šviesos, ir koncertui einant į galą, užpučiama viena žvakė po kitos. Galų gale liepsnelė tebedega tik prie pirmojo smuiko, o ir ta pati, nuaidėjus paskutiniams muzikos garsams, užpučiama.

TRUMPAI

Lietuvos Filharmonijos styginių kvartetui suteiktas M. K. Čiurlionio vardas. Jį sudaro S. Lipčius, S. Kiškis, E. Beliajevas ir R. Siugždinis.

Klaipėdos Dramos teatre įvyko dviejų K. Sajos vienaveiksmių komedijų premjera—"Melų diena" ir "Abstinentas."

Lietuvoje yra šeši ir pusė tūkstančio bibliotekų, kuriose saugoma 80 milijonų egzempliorių leidinių.

Ties Jurbarku šįmet baigiamas statyti didžiausias tiltas per Nemuną. Kai upė neužšalus, toje vietoje dabar veikia keltas.

Vienybė, 1978 m. vasario 3 d.

SPRAGOTA PASTANGA SPRAGAI UŽKIŠT

Vytautas Širvydas

[Tęsinys]

Pirmieji dvasiškai su
svietiškais veikėjais

Šliupas, tiesa, parašė kvietimo laišką kun. Burbai, nes tuo metu Shenandoah, Pa. lietuviai sumezgė komitetą suorganizuoti lietuvišką parapiją, kadangi pirmoji įkurtoji, per neapsižiūrėjimą, raštuose buvo įrašyta "lenkiška," ir pasirodė, kad iš aitraus lenko klebono kun. A. Lenarkevičiaus ją atgauti pasidarė neįmanoma. Kunigas, kvietimą gavęs, nudelsė ištisą metą, nes inteligentai-varpininkai Lietuvoje atkalbinėjo: girdi, su Šliupu nesugyvensias kaip nesugyvena "ugnis ir vanduo." Tačiau, nebematydamas pakenčiamos ateities Lietuvoje, kun. Burba nusprendė kvietimą priimti ir emigruoti Amerikon. Shenandoah, Pa. komitetas jam nusiuntė laivakortę ir atstovą jį pasitikti nuo laivo New Yorke (1889 m. rugpj. 6). Klebonas Lenarkevičius kunigo net laikinu svečiu nesutiko priimti. Jį paglobojo kun. Abromaitis, Hazleton, Pa. ir išrūpino vietą mišrioje lietuvių-lenkų parapijoje, Plymouth, Pa., kurios klebonas, kun. A. Varnagiris, susiginčijęs su vyskupu dėl nuosavybių, netikėtai pasitraukė, o vėliau ir kunigystę metė.

KUN. AL. BURBA

Pirmoji grynai lietuviška parapija

Naujoje vietoje kun. Burbai per pirmas mišias perskaičius evangeliją lenkiškai, po to, lietuviškai, parapijos komitetas (vieni lenkai) nubėgo, užrakino kleboniją, ir iškabino lenkų kalba raštelį, kad "litvino" koja slenkščio niekad neperžengsianti. Tai buvo 1889 m. spalio 9 d. Nepasitenkinimui išspręsti atvykusį vyskupą pagrasė iš klebonijos langų nušauti. Po trijų savaičių, vyskupas įgaliavo kun. Burbą suorganizuoti grynai lietuvių parapiją. Tokiu būdu kunigas ir apsigyveno šiame mieste, Gyveno iki mirė 1898 m.

Dėl lietuvių teatrų veikalo Amerikoje

Cepėnas pratyli, kad pjese Be sumnenės parašė Juozo Paukščio Plymouthe 1886 m. įkurtos savaitinės Vienybės Lietuvninkų redaktoriaus Antanas Turskis. Apie kun. Burbos režisavimą to meto šaltiniai tyli, bet sako, kad veikalo parašė Turskis, kuris parinko vaidintojus, juos sumokė ir veikalo pastatė. Artistas Stasys Pilka savo metu surinko apščiai medžiagos planuo-

Vienybė, 1978 m. vasario 3 d.

jamam Teatro almanachui, bet leidėjo Amerikos lietuviuose neradęs, rankraštį nuvežė į Vilnių ir ten paliko.

Naujienose 1960 m. sausio 2 d. rašė: "Pjese Be sumnenės parašė laikraštininkas Antanas Turskis, suvalkietis, nuotykių literatūros ir pasakų į lietuvių kalbą vertėjas. Jisai pats tą pjese surežisavo bei spektaklį organizavo." Panašiai ir artistas Vitalis Žukauskas pasakoja, kuris, taip pat, planuoja Amerikos lietuvių teatro istoriją išleisti. Draugo skaitytojams 1960 m. sausio 9 d. pasakojo: "Veikalą režisavo pats autorius Antanas Turskis, o vaidino: Marė Paukštienė, Magdė Dvylytė, Jonas Lizdas, Kazys Mackevičius, Adomas Vaznelis, Adomas Adegauskas, J. Stankevičius ir Juozas Paukštys." Juozas Paukštys buvo Vienybės Lietuvninkų leidėjas, Marė Paukštienė jo žmona, o Simas Paukštys, jo brolis.

Taigi, Juozas Paukštys ir jo šeima stovi Amerikos lietuvių istorijoje ne tik kaip lietuviškos spaudos, bet ir Amerikos lietuvių teatro pionieriai. Cepėnas nepastebi, kad Amerikos lietuviai prašoko visus lietuvius pirmieji suvaidinti teatro veikalo. Enciklopedija sako, kad pirmasis vaidinimas rusų imperijos sostinėje Petrapilyje buvo 1892 m, o antras Kuršo gub. Palangoje 1899 Vaidinta Vienybės Lietuvninkų bendradarbio Antano Vilkutaičio-Keturakio parašyta komedija Amerika pirtyje, tema šiek tiek artima Turskio Be sumnenės. Reiškia, Vienybės žmonės sukūrė ir scenon pastatė teatro veikalo trejetą dešimtį metų pirm brolių rusų imperijoje.

Lietuvių teatrų veikla Amerikoje

Istoriniai netikslus yra Cepėno teigimas būk "prie daugelio lietuvių draugijų JAV buvo organizuojamos "specialios teatro draugijos arba teatro rateliai." Didžioji tu draugijų ar ratelių dauguma buvo visai atskiros, savystovės organizacijos. O pašelpinėms draugijoms, kurių pirm 1914 m. Amerikos lietuviai subūrė virš 400, vienas "svarbiausių veiklos darbų" būdavo ne "pramogų-vaidinimų," bet "pramogų-balių ir piknikų rengimas, nes čia daugiau pelno likdavo.

Cepėnas sueiliuoja keletą amerikietišku teatro grupių, bet tik vieną randa, kaip priedą kitai draugijai—tai Philadelphia Laisvės klubo ("Valnų lietuvininkų") Teatrališkas ratelis. Kitose kolonijose mato: Chicagoje Varpo teatro draugiją (1891), Lietuvišką teatrališką draugiją (1892) ir Teatrališką mokslišką draugystę (Aušra?), apie kurią žinių nesuteikia. Neturi jų nei Enciklopedija. Labai veiklios Birūtės draugijos, kurią Mikas Petrauskas suorganizavo 1907 m. Cepėnas nepastebi.

Daug teatralių draugijų nepamini

Cepėnas toliau išvardina: Baltimorėj—Lietuvių teatro mylėtojų draugiją, New Yorke—Mildą, Scrantone—Teatrališką klubą, Bostone—Gabią, Waterburyje—Varpą, Worcesteryje—Aušrelę. Suor-

Juozas Paukštys, Vienybės įsteigėjas, buvo ir vienas iš Amerikos lietuvių teatro pionierių.

ganizavimo metus pratyli, o Brooklyno Simano Daukanto Dramos Draugiją (1903) ir Scenos mylėtojų draugijos (1911) visai nepastebi.

Amerikos lietuviui įdomi šių draugijų veikla, kurios smulkiau Cepėnas neparyškina. Baltimorečių grupės mūsų Enciklopedija nepažįsta, o New Yorko Mildos choras buvo Leono Eremino suorganizuotas 1894 m. ir ruošė išimtinai koncertus. Pirmoji savita teatro grupė Philadelphiaj, kaip išsamus Jono Puzino straipsnis Enciklopedijoje pasakoja, buvo DLK Vytauto teatrališka draugystė. Ji susibūrė 1895 m. vas. 24 ir 1897 m. suvaidino Vienybės Lietuvninkų bendradarbio, A. Fromo-Gužučio Ponas ir muzikai. Po to, 1901 m. susidarė savita parapijinė (šv. Kazimiero ?) Teatrališka ir giedorių draugystė. Nepasakytais metais susiorganizavusi grupė Lietuva 1909 m. suvaidino amerikiečio Br. Vargšo-Laucevičiaus parašytą Pirmieji žingsniai. Laisvės klubo grupė tais pačiais metais suvaidino amerikiečio V. Nagarnosko Živilę. Vietinė socialistų kuopa (suorganizuota 1905 m. dr. J. Šliūpo ir J. O. Širvydo) 1910 m. sudarė savo Dramos ratelį, kuris socialistų organo Kova redakcijai talkininkaujant, 1912 m. suvaidino dr. V. Kudirkos išverstą lenko Asnyko dramą Kęstutis, 1913 m. lenko J. Slovackio Mindaugą, o 1914 m. M. Šiauleniškio (M. Šikšnio) Pilėnų kunigaikštį, kaip mato me, patriotines, ne "tarptautines" dramas.

Apie Scrantono Teatrališką klubą Enciklopedija žinių neturi, bet iškelia dr. J. Šliūpo žmonos suorganizuotą Lietuvos dukterų draugiją (1904), kuri ruošdavusi vaidinimus.

Bostono Gabija buvo visai savystovi draugija susibūrusi 1914 m. Jos didžiausiu darbu buvo pastatymas Miko Petrausko operos (pirmos Amerikoje) Eglė, žalčių karalienė.

Aušrelė Worcesteryje, taip pat, buvo savystovi draugija, susibūrusi iš nuo Vyčių kuopos atskilėlių

(1915). Pirm jos veikė Birūtės teatro mėgėjų grupė (1913), kuri netrukus persiorganizavo į pašalpinę. Vaidinimus ruošdavo ir Piūnų blaivininkų kuopa ir Vyčiai.

Apie Waterburio Varpą Enciklopedijoje žinių nėra, bet 1906-1924 m. čia veikė ratelis Aidas, vadovaujamas Vienybės Lietuvninkų bendradarbio, darbštaus scenos mėgėjo, J. Cepukaičio (Kovo).

Brooklyno, N. Y. Simano Daukanto dramų draugija ir Scenos Mylėtojai nutiesė pagrindą labai veikliam Operetės chorui, kuriam vadovavo Vienybės žmonės, muzikas Ks. Strumskis ir Pijus Bukšnaitis.

Amerikos lietuviai dėkingi Cepėnui, kad ir juos, bent teatru, įrikiuoja į "Lietuvių kultūrinę veiklą prieš Pirmąjį pasaulinį karą," bet būtų labiau dėkingi, jei Cepėnas būtų dalyką nušvietęs kaip istorikas.

Daugiau žinių apie rusus, negu apie lietuvių tautos gaivintojus

Cepėnas veikalo neaprupino rodykle, tik vardynu, kuriame sutalpino 1036 vardus, nuo carų iki sermėgių. M. N. Muravjovą pristato 34 sykius, dr. Basanavičių 22. Nesjori tikėti, kad šiuo laikotarpiu Muravjovas mums būtų žymesnis negu Basanavičius... Stebina ir Stolypino iškisimas 17 kartų, prieš vysk. Valančiaus 16, dr. Šliūpo 15, dr. Kudirkos 13...

Sulydinus šen ir ten veikale padrikusiai išbarstytus dr. Basanavičiaus pasirodymus, išseina blanki asmenybė, ne tokia kokią vaizduoja šeši mūsų Enciklopedijos puslapiai, kur Muravjovui paskirta du ir pusė. Vyskupui Valančiui Enciklopedija suteikia 8 puslapius, dr. Šliūpui 7, Stolypinui vieną.

Nepanagrinėdamas savo šaltinių, Cepėnas vengia ir žymius ar nežymius asmenis nors trumpais bruožais apibūdinti, kad skaitytojas susidarytu tikslesnį jų istorinio vaidmens vaizdą.

[Bus daugiau]

DAILININKO VLADO ŽILIAUS TAPYBOS PARODA BROOKLYNE

JONAS KIZNIS

Spalvinis plotas, atsietas nuo daiktinės tikrovės, yra gryną formą estetinio turinio. Pasitaiko spalvinių tapinių, kuriuos gal būtų galima laikyti ir abstraktais, bet jie turi aiškią tikrovės iliuziją—individualaus kūno ar gamtos vaizdo. Tokių tapinių turėjo Vlado Žiliaus tapybos paroda Kultūros židinyje sausio 7 ir 8 d. Parodą atidarė Lietuvos generalinis konsulas Anicetas Simutis.

Kiekvieno kūno erdvėje bendriausias požymis yra linija—kontūras, tiesus ar vingiuotas. Galima sakyti, kad linija yra kūniškumo išraiška. Kai spalvinė forma tampa pavidalu, juntama ryški pastanga išsiveržti iš spalvinės abstrakcijos į daiktinę sferą, kur spalva tampa daline kūno charakteristika. Ši pastanga išreiškia norą suvokti visumą, jutiminę pilnatį, daiktinę-buitinę įvairovę.

Žiliaus spalvos naudojimas daug pasako apie jo dailės sampratą. Jo paveiksluose spalva turi ne vien kompozicinę funkciją, bet ir pažintinę: ji palaiko ryšį su gamta ar atskiru objektu, bendrai pasakius—su laukuja buitimi.

Siužetinėj dailėj paveikslų pavadinimai būna konkretūs, pagal temą; naudojamas ir kompozicijos terminas. Jis itin dažnas abstrakčioj dailėj. Žiliaus parodos kataloge nėra nė vieno paveikslų įvardinto kompozicija. Dauguma jų turi konkrečius pavadinimus; jeigu tos pačios temos yra keli paveikslai, jie atskirti skaitlinėmis. Yra net keistoko įvardinimo paveikslų, kaip keli iš tokių—Žaliojo liūto vasara.

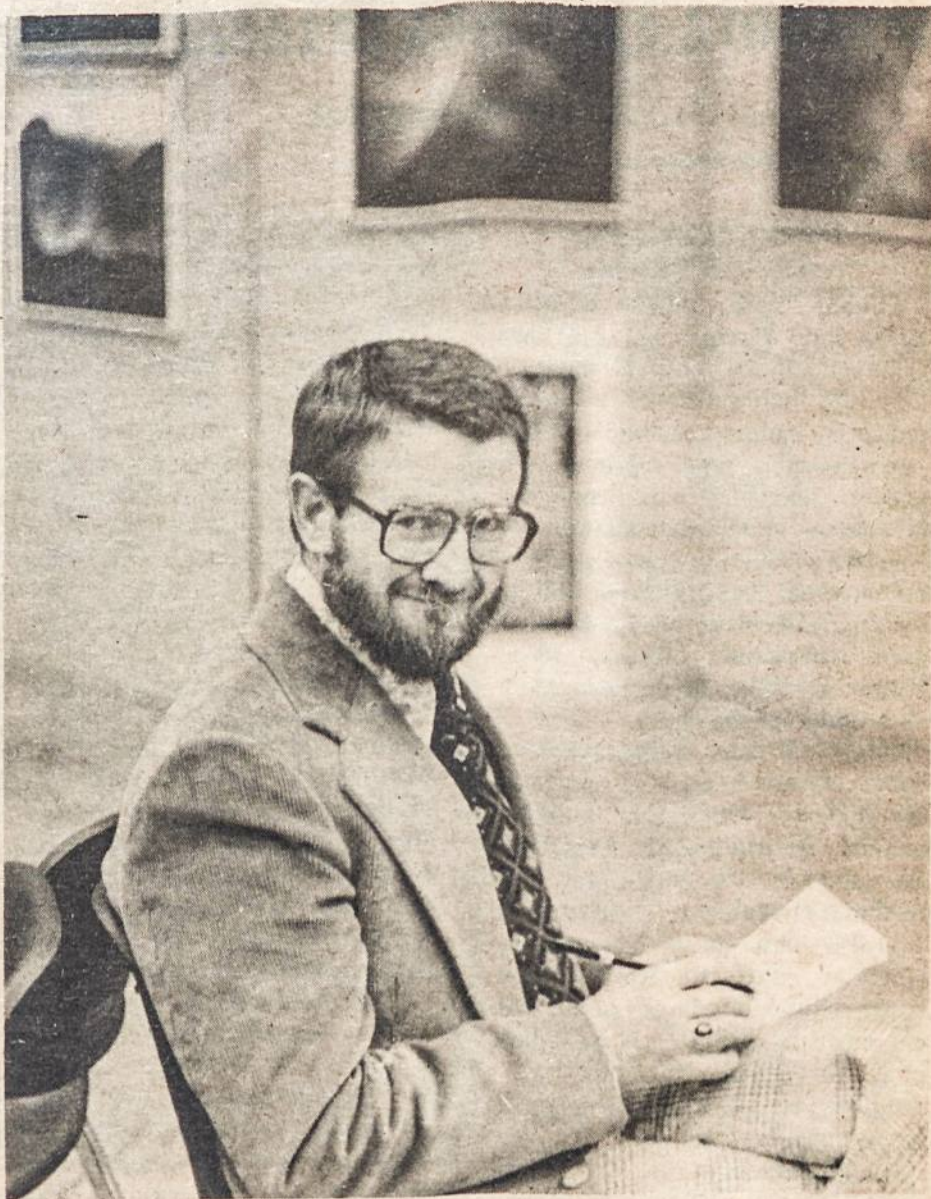
Žiliaus paveiksluose spalva dažnai „atstovauja“ daiktą ar gamtos reiškiniui kuriuo nors metų laiku. Yra keli paveikslai pavadinti Alyvmedžio laikas ir keli pavadinimu Nida. Nida yra vasarvietė ir žvejų bažnytkaimis Užmaryje į pietus nuo Klaipėdos. Kompozicijų Nida mėlyna ir žalia spalva būdingos

vandeniui ir Žemei, kai ji yra žaliuojanti. Kompozicijos ispūdis—pajūrio peizažas, apibendrintas iki maksimumo.

Dideles drobes—mėlynos, raudonos ar žalios spalvos—Žilius padaliną į mažus kvadratus, kurių spalva nėra lygi—rami, bet turi raiškų judesį,—ir visa didelė drobė tampa virpanti. Taip sukomponuotuose paveiksluose galima išvystyti dialektinį procesą: kiekybinę kaitą, šiuo atveju augantis kiekis, sukuria naują kokybę. Vienas mažas kvadratas neturėtų jokio ar tik silpną efektą, o jų reikalingas kiekis jau yra estetinė vertybė.

Didelėse, nesubraižytose kvadratais drobėse Žilius irgi pasiekia gražaus spalvinio efekto ir stiprios ekspresijos. Spalvos grumiasi ir kinta subtiliais niuansais, veržiasi viena pro kitą, paveikslė atsiveria plati erdvė—ir jis visas alsuoja veržlumu į laisvę.

Kai kuriuose paveiksluose įtapyta žmogaus rankos plaštaka; kituose jau matyti net pusę rankų, kylančių į viršų, lyg ko siekiančių. Rankos plaštaką, lygiai tokią pat kaip Žiliaus kompozicijose, teko matyti prancūzų savaitraščio *Express* vienoj reklamoj. Žiliaus kūryboj ir kitur matyta žmogaus rankos plaštaka gal yra kurioj ženklų sistemoj koks ženklas, turintis reikšmę ir paskirtį kaip ir rodyklė, kurią parodos autorius irgi naudoja. Yra ne tiek svarbu čia minėti ir neminėti Žiliaus siurprizų panaudojimas viename ar kitame šios parodos paveiksle, kiek įdomu ir reikšminga jų parinkimas kaip priemonės išreikšti santykį savo estetinės sampratos su žmogiškąja buitimi, su žmogaus gyvenimu čia Žemėje. Tie Žiliaus siurprizai yra lyg „estetinis netaktas,“ atėjęs iš kito pasaulio į estetinę buitį. Ypač rodyklė primena judrų neramų Žemės gyvenimą. Vieną parodos lankytoją skaudžiai jaudino plaštaka, kurios delne buvo mažas tamsus apskritimas—jai at-

Dail. Vladas Žilius savo kūrybos parodoje, kuri įvyko Kultūros židinyje sausio mėn.
S. Narkėliūnaitės nuotrauka

rodė, kad tai kraujas persmeigto delno...

Žiliaus technika švari ir preciziška. Jis yra racionalių požiūrio dailininkas, bet kai kurių jo kompozicijų ekspresija, spalvinių kontrastų staigumas ir ritmas išduoda jį neapsiribojantį vien racionalių pradų.

Be tapybos darbų (56) paroda turėjo 15 grafikos darbų, kai kurie jų Vilniaus vaizdai, 12 piešinių ir 12 miniatiūrinių piešinių. Grafikos darbus ir piešinius iškabinti sienose nebebuvo vietos—sustatinėti ant grindų pasieniuose. Įdomūs jo miniatiūriniai piešiniai ant popieriaus dideliu plote.

Tokioj situacijoj miniatiūros atro-

dė gyvos ir ekspresyvos įvairiose pozose. Pozų įvairumas kaip tik ir pabrėžė jų laisvą individualų charakterį. Miniatiūrų siužetą tai buvo atskiros žmogaus kūno dalys, aprangos paskiri dalykai ir kt. Visas tas ansamblis pavadintas Teatru.

New Yorko lietuvių visuomenė (ir ne vien lietuvių) Žiliaus paroda domėjosi. Ją aplankė virš 300 žmonių. Nupirkta 12 darbų. Įsigalėjo paprotys dailės parodas pradėti politinėm kalbom. Gal dailininkam reikėtų revanšotis: Vliko, Altos, Bendruomenės seimus pradėti paskaita apie dailės problemas arba dailės santykius su abstrakčia politika.

Parodą globojo Lietuvių bendruomenės Bushwick'o apylinkė.

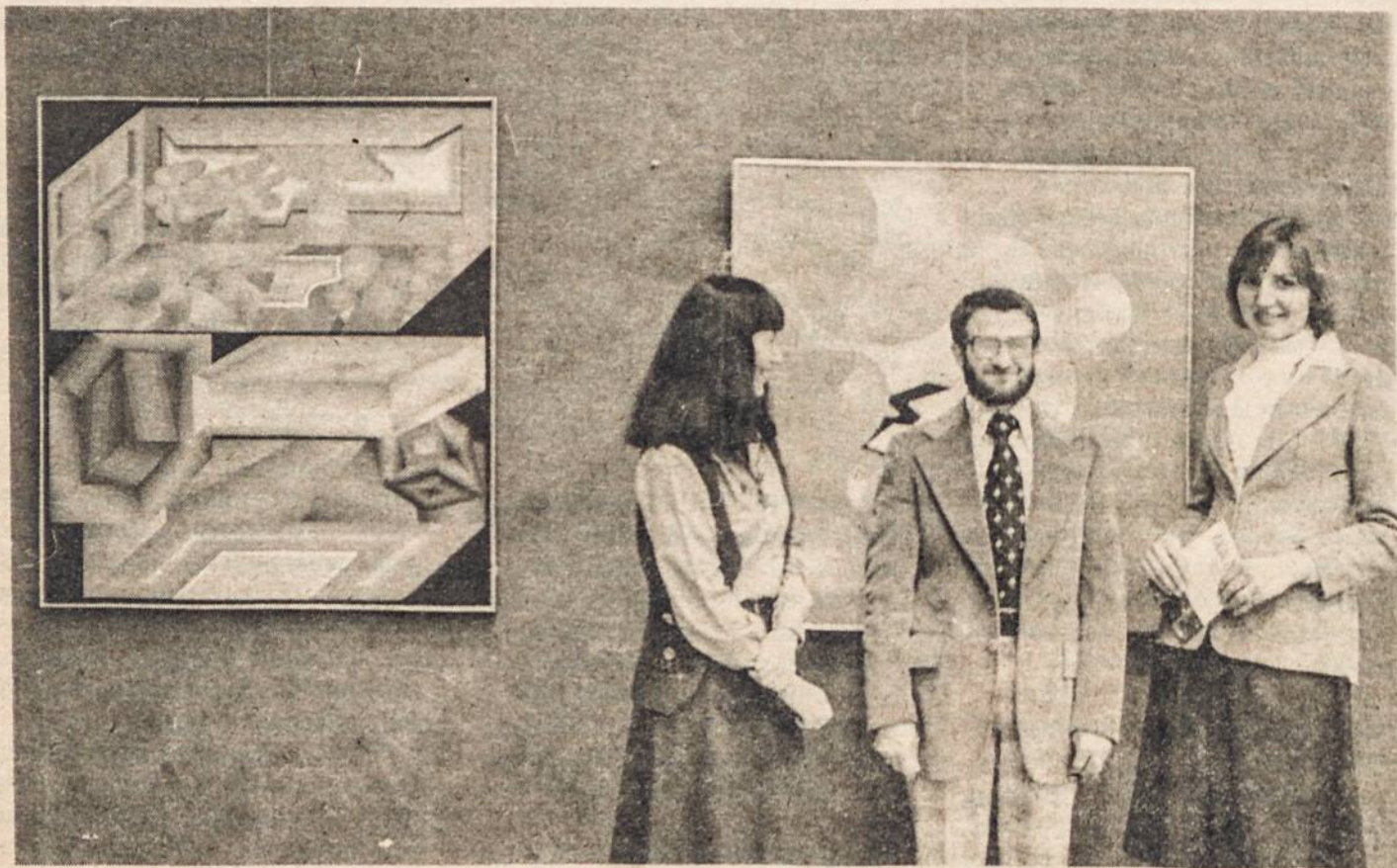
IEŠKOMI BUVE TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠOKĖJAI IŠ KLEIN KOETZ IR DILINGENO SOVYKLŲ BAVARIJOJ

1945 metais Klein Koetz stovykloje, Bavarijoje, susiorganizavo lietuvių tautinių šokių grupė. 1946 metais ši grupė buvo perkelta į Dillingeną.

Vienas tuometinių UNRRA viršininkų su tos grupės dalyviais susidraugavo, kai jie dar gyveno Klein Koetz. 1976 metais jis padarė tų šokėjų spalvotą filmą, kurioje paskirti: Rugučiai, Ziogelis, Malūnas ir Lenciūgėlis.

Amerikietis, dr. Milo Karsner, dabar gyvena Floridoje. Jis norėtų atnaujinti senas pažintis su tos šokėjų grupės vadovu, bei buvusiais šokėjais. Dr. Karsner neatsimena pavardžių. Buve grupės vadovai, šokėjai, ar kiti asmenys, atsimeinę šią šokių grupę, prašomi atsiliiepti, parašant Vytautui Beliajui, P. O. Box 1226, Denver, CO

Vienybė, 1978 m. vasario 3 d.

Dail. Vladas Žilius savo kūrinių parodoje su žmona ir dail. Vida Kristolaityte.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

AKTORIUS DONATAS BANIONIS LAIMEJO VISASAJUNGINE PREMIJA

EDVARDAS ŠULAITIS

Iš Vilniaus atėjo žinia, jog aktorius Donatas Banionis laimėjo Visasajunginę premiją už jo sukurta Misterio Makinlio vaidmenį Mosfilmo studijos pastatytame filme "Misterio Makinlio pabėgimas." Tai pirmasis kartas, kai Lietuvos aktorius buvo įvertintas tokia aukšta premija.

Pats Banionis, kaip aktorius, scenoje, o taip pat ir ekrane nėra naujokas. Gimęs Kaune 1924 m., jau 1941 m. jis pradėjo rodytis Panevėžio dramos teatro scenoje ir tam teatrui jis liko ištikimas iki dabartinių dienų, kada atliekamu nuo filmų laiku jis ten vis dar pasirodo.

Bet Banionio pagrindinis dėmesys sukaupintas į filmus. Pradėjęs nuo Lietuvos Kino Studijos filmo "Adomas nori būti žmogumi" (Dausos rolė, V. Žalakevičiaus režisūra), jis dabar jau yra vaidinęs ne tik tarybinėse, bet ir užsienio kino studijose, visur atlikdamas pagrindinius vaidmenis. Šiandien jis jau yra žinomas visame pasaulyje, kur tik tie filmai yra rodomi. Dažnai į užsienį jis vyksta ne tik vaidinti, bet ir dalyvauti kino festivaliuose. Tokiu būdu jis ir porą kartų jau yra viešėjęs ir Amerikoje, čia pasirodęs kartu su kitais pasaulio aktoriais Chicagos tarptautiniuose filmų festivaliuose.

Banioniui gerai sekasi atkurti įvairias pasaulio garsenybes. Todėl jis yra atlikęs pagrindinius vaidmenis filmuose apie pasaulinio garso

dailininką Goją, muziką Bethoveną ir kt. Kad tai nėra lengvi uždaviniai, rodo Banionio pareiškimas dėl Bethoveno rolės atlikimo R. Vokietijos studijos DEFA studijoje. Štai ką jis sako:

— Koks buvo tas genialusis žmogus? Koks jis buvo kasdieniniame gyvenime? Kokie įvykiai, kokie jausmai ir mintys lėmė nemirtingus muzikos šedevrus? Kodėl jis liko vienišas? Kas toji Nemirtingoji Mylimoji?—garsiai samprotauja aktorius.—Mes, kurie apie jo tragediją tegalime spręsti iš pusantro šimto metų nuotolio, ekrane bandėme prisiliesti prie šios neeilinės asmenybės. Mes galime tik spėti, pateikti savo prielaidą, koks jis, galbūt, buvo gyvenime.

Man teko didelę laimę dar labiau priartėti prie savo mėgstamiausio kompozitoriaus, galimybę išgylinti į jo muziką, analizuoti ir interpretuoti, per ją suvokti jį žmogų, patikrinti savo samprotavimus apie gyvenimą, žmogų, laimę, sudėtingą žmogaus likimą, kodėl žmonės nesugeba būti laimingi... Ar gali nežavėti toji išdidi maištinga siela, jo gaivališka energija ir atkaklumas, nepriklausomas būdas, jo nepalaužiamas tikėjimas, kad žmonės iškovos laisvę ir per kančias pasieks džiaugsmą, o per kovą—pergalę; Bethoveno mintys, jog muzika, menas privalo žadinti dvasines žmogaus jėgas, nukreipti jas į gėrio ir grožio, tiesos ir laisvės siekimą! O ar gali būti žmogus abejingas tiesai, gerumui?

Pakerėjo mane kompozitoriaus

Donatas Banionis [kairėje] kartu su savo žmona. Viduryje chigagietis Kornelijus Jazbutis. Ed. Šulaičio nuotr.

geležinė valia, su kuria jis grūmėsi su baisia neganda—kurtumu. Jo kūrybiuose prasiveržia viltis ir nugalinio žmogaus išvermingumas. Jis nebegirdi išorinio pasaulio garsų, tačiau girdi tai, kas skamba jame pačiame, jo viduje. Amžinoji tylą buvo bejėgė atimti iš jo muziką, o kartu ir gyvenimą. Ilgaus kūrybiniais ieškojimais tokį stengiausi ekrane sukurti savo Bethoveną.

Gojos paveikslas buvo pirmasis mano bandymas priartėti prie menininko asmenybės gelmių. Filmas "Goja" buvo kuriamas pagal literatūrinį pirmąją—L. Foichtvangerio romaną. Tai kiek kaustė kūrybinius ieškojimus, varžė fantaziją, interpretacijos laisvę, nes kūrėu Goją tokį, kokį ji išivaizdavo rašytojas. Bethoveno paveikslą galėjau laisviau kūrybiškai interpretuoti, perteikti savą jo muzikos, jos asmenybės suvokimą, ir tai man buvo kur kas įdomiau. Manė visų pirma Bethovenas praturtina kaip aktorį, kaip žmogų, kaip pilietį.

Nelengvesnis uždavinys Banionio laukė ir Misterio Makinlio vaidmenyje, už kurį jis laimėjo Visasajunginę premiją. Čia jis vaidino vakarų pasaulio "mažą žmogų" Makinlį, kuris ironiškai vadinamas "misteriu." Iš tiesų Makinlis tebėra tik eilinis raštininkėlis, kuris visko bijosi ir bėga nuo savęs, pasaulio, jį supančios aplinkos. Filmo herojus

net bijosi sukurti šeimą, nes jaučia nerimą dėl būsimų vaikų ateities, tačiau nieko dėl tokio saugumo nedaro, niekam nesirūpina.

Vilniuje leidžiamas Kino žurnalas apie šį filmą ir Banionio rolę jame rašo:

"Misterio Makinlio pabėgimas"—"keisto" žanro filmas. O tokiuose žanruose, atpalaiduojančiuose kūrybinę fantaziją ir tuo pačiu reikalaujančiuose stilistinės disciplinos, Donatas Banionis jaučiasi kaip žuvis vandeny. (Ir atvirkščiai: vaidmenys, numatantys vieną planą buitiškumą, kaip "Laimingos lydekės vade," "Atradime," "Kapitone Džek," verčia jį, sunkiai kovoti prieš tipiziškumą). Borcherto, Diurenmato pamokos, igyotos teatre, aktoriumi regimai nenuėjo veltui: jo Makinlis vienu metu ir simbolis, autorius rankų tāsoma marionetė dideliame žaidime, į kurią atlikėjas žvelgia ironiškai—ir realiausias, konkretus žmogus, kurio jis negali neužjausti, negali neperteikti tos užuojautos mums."

Perėjęs į "plačiuosius vandenius," Banionis dabar neturi laiko rodytis Lietuvos Kino Studijos filmuose, nors su jo "gimtuojų" Panevėžio dramos teatru jis santykių nemano nutraukti. Tame teatre nuolatos reiškiasi jo žmona, kuri yra gerai pažįstama nemažam būriui chigagiečių, nes čia ji buvo atvykusi privačiu vizitu.

Lietuvos lietuviai

Klaipėdos filharmonijos mažojoje salėje įvyko koncertas, skirtas C. Sasnausko gimimo 110-osioms metinėms. Apie kompozitoriaus veiklą ir jo darbų reikšmę papasakojo muzikologas V. Landsbergis. Po to skambėjo C. Sasnausko vargoniniai ir choriniai kūriniai, kuriuos atliko vargonininkė A. Kiškelytė, Klaipėdos Mokytojų namų mišrus kamerinis choras, berniukų choras "Gintarelis."

Vilniaus Valstybinis V. Kapsuko universitetas ir Lietuvos Rašytojų sąjunga paskelbė respublikinį literatūrinį konkursą, skirtą universiteto 400 metų sukakčiai. Konkursui pateikti kūriniai—eilėraščių, apsakymų ir apybraižų—tematika, problematika turi sietis su universiteto istorija ir jo šiandiena, su žy-

miausiais auklėtiniais, mokslininkais, studentų gyvenimu ir darbu, turi atskleisti internacionalinį šios aukštosios mokyklos pobūdį ir veiklos prasnę.

Kauno Muzikiniame teatre surengtas tradicinis teatro veteranų vakaras. Jame dalyvavo buvę kolektyvo nariai: režisieriai, dirigentai, solistai, choro, orkestro, baleto artistai—visi tie, kurie pašventė menui didžiulę dalį savo gyvenimo.

Poeto Eugenijaus Matuzevičiaus gimimo 60-ųjų metinių jubiliejinis vakaras surengtas Vilniuje, Meno darbuotojų rūmuose. Už nuopelnus lietuvių tarybinei literatūrai ir aktyvią visuomeninę veiklą jam suteiktas Lietuvos nusipelnusio meno veikėjo garbės vardas.

Vienas iš plakatų, kuriais buvo reklamuojamas "Misterio Makinlio pabėgimas" Lietuvoje, kai tas filmas ten buvo rodomas 1976 m.

Ed. Šulaičio nuotr.

Vienybė, 1978 m. vasario 3 d.

THE ENGLISH VIENYBĖ

THE LEGEND OF ALGIRDAS' CAMPAIGN AGAINST MOSCOW

By ALGIRDAS BUDRECKIS

Grand Duke Algirdas of Lithuania

May 24th marked the 600th anniversary of the death of Grand Duke Algirdas of Lithuania. Algirdas (1296-1377) is considered by historians to be the ablest soldier-statesman of the Grand Duchy of Lithuania after Vytautas the Great. Algirdas succeeded in thwarting the eastward advance of the Teutonic Knights and the Poles. He was also the first Eastern European ruler to defeat the Mongol Golden Horde. During his 33-year reign Algirdas doubled the size of the Lithuanian Empire from 350,000 sq. kilometers in 1341 to 700,000 sq. km. by 1377. It was he who made Lithuania stretch from the Baltic to the Black Sea. Algirdas laid the foundations for the ascendancy of his nephew the great Vytautas.

In commemoration of the 600th anniversary of this illustrious Lithuanian ruler, let us recount the legend of Algirdas' campaign against Moscow. Remnants of this epic legend are retained in the chronicles of Jevreinov and Bychovca. They are based on folk oral traditions which, according to the Russian scholar M. N. Tichomirov, may have had their origins in heroic songs about Algirdas' exploits sung by contemporary minstrels and bards at his court in Vilnius.

The legend is based on historical fact. In 1368 Grand Duke Algirdas

launched his first campaign against Grand Duke Dimitri Ivanovich of Moscow, the future Dimitri Donskoj. On October 27, 1368 he recovered the duchy of Tver from the Muscovites for his brother-in-law Michael Aleksandrovich. On November 21st Algirdas defeated a Muscovite army on the banks of the Trostna River and marched on the Kremlin. For 3 days Algirdas' army ravaged the environs of Moscow. Exacting a truce from Dimitri he returned to Lithuania with plenty of war booty and captives. Algirdas launched subsequent campaigns against Moscow in 1370 and 1372. **The Legend of Algirdas' Campaign.**

At first Algirdas lived at peace with Dimitri Ivanovich, duke of Moscow. But later anger was sown. Dimitri sent his messenger to Algirdas bearing with him fire and sword. The messenger announced that Moscow would soon visit his land.

Algirdas calmly ordered that a flintstone be fetched. The Lithuanian Grand Duke struck the flint against steel and sparked a piece of bracket fungus aglow. Passing the glowing bracket to the Muscovite herald, Algirdas did declare:

"Convey this to your ruler and tell him that we Lithuanians have fire. There would have been no need for you to bring fire to Vilnius, if the Muscovites would have

known how to strike the flint. Whereas your lord has threatened me, saying that he will enter my land after a verdant spring, during the calm of summer, then, God willing, I will be with him during Easter at which time I will kiss him and will present him with a red egg. But I will come with shield and lance. And with the help of God I will tilt my lance into the Kremlin wall of Moscow, for one is not a warrior, who doth wage war in comfort, for the true warrior makes war under adverse conditions. In this manner, the true warrior doth display his warlike prowess to his enemy!"

And Grand Duke Algirdas quickly gathered his forces, the hosts of Lithuania led by his warlord kinsmen. And foremost among the Lithuanian dukes was Algirdas' brave brother, the Grand Duke Kęstutis. Algirdas bade several thousand woodmen to clear a broad corderoyed road through the eastern marches. This road through the forests came to be called Olgerdova doroga, which in the Russian tongue means "Road of Algirdas." This road ran toward Straplitsa, along the land of Polotsk, to Gorodets and Nevel, and along the Versuva and Obol rivers.

Algirdas mounted hosts moved silently and swiftly through the forests eastward. Neither lord nor freeman warrior knew the intention and destination of the Lithuanian Grand Duke. Swiftly and silently moved the army. For it was the Grand Duke's practice to keep secret his intentions and destinations, lest the enemy discover his plans. And none dare ask, for all felt confident in the Lithuanian ruler. Had he not conquered more cities through craft and quick mind than by force of arms?

At dawn, on Easter morn, Grand Duke Dimitri Ivanovich of Moscow proceeded to the chapel for Holy Services. He was met by his breathless couriers who informed their lord that Algirdas wishes to tilt the walls of Moscow with a Lithuanian lance.

And at that moment, to the dismay of Moscow, Grand Duke Algirdas and the hosts of Lithuania stood in array near the Hill of Homage, their armour glistening in the dawn light, their bison horns sounding a fearsome challenge.

Impetuous Duke Dimitri wished to sally forth to do battle, for he felt that he could not hold out in the Kremlin. But he lacked an army. It was too late for the Muscovites to gather a force because of the sudden appearance of Algirdas. Therefore, Duke Dimitri sent messengers to Algirdas offering peace and negotiations to set the frontiers with Lithuania. After long reflection Algirdas agreed to negotiate and demanded that he be permitted to enter the Kremlin with an armed escort. Dimitri consented and permitted Algirdas to

A Lithuanian Edits Notre Dame Magazine

John Bernotavicz has supplied us with a copy of the December Notre Dame University Magazine which lists Valerie Zurbilis, Class of '77 as one of the three assistant editors. She supplied an article on Walt Garrity's Fantastic Flying Machine—192 feet long, 59 feet high, weighing more than 12,000. It is the famous aerial ambassador of the Goodyear Tire Company in the shape of a cigar-shaped airship that flies and dances over football stadiums and baseball fields across the country and never fails to fascinate the people below. Its pilot Walt Garrity is a Notre Dame graduate of 1950.

At one time a Lithuanian Ed Krause (Kriaučiūnas) made his fame as athletic director at Notre Dame building up its football team to unprecedented heights. It is a pity our Lituanica Encyclopedia missed him. V. S.

enter. The Lithuanian Grand Duke declared to Dimitri: "Do you see, Grand Duke Dimitri, which of us can wage war!" And Algirdas dictated the terms of peace and set the frontier between Lithuania and Moscow to run twixt Mozhaik on the Lithuanian side and the deep and marshy Ugra River, which starts near Dorogobuzh, and courses past Smolensk through forest to the River Oka, between Kaluga and Vorotinsk.

And during the negotiations Algirdas demanded that Dimitri together with the metropolitan Aleksei and the Muscovite boyars take an oath to keep the peace. And Dimitri together with his boyars and clergy ascended Homage Hill, called to this day **Poklonnaia gora**. And they did pay homage to Grand Duke Algirdas in the Russian manner of submission, that is, by striking their foreheads to the ground. Grand Duke Kęstutis bade Dimitri to rise and after kissing him on both cheeks, presented him with the traditional Easter egg. The Muscovite bestowed many rich gifts upon Algirdas and his boyars: gold, jewels, furs, expensive clothing and steeds.

Algirdas mounted his steed and taking lance in hand he galloped toward the Kremlin wall and stuck his lance therein. With loud voice he did proclaim to the astonished Muscovites: "Grand Duke of Moscow, remember this. A Lithuanian lance has pierced the Moscow wall!"

And as swiftly as he had appeared before the Kremlin walls, Algirdas together with his hosts quickly withdrew taking with them much booty and countless prisoners. The Lithuanian horsemen journeyed homeward without hindrance. Algirdas was ceremoniously received in Vilnius.

Vienybė, February 3, 1978

THE DANGEROUS LEAP

"THE DEFECTION OF SIMAS KUDIRKA"

By DEMIE JONAITIS

That much anticipated TV film, "The Defection of Simas Kudirka," left many a Lithuanian American viewer wondering who actually took the freedom leap from communist oppression—Simas Kudirka or the producers of this show.

We also wonder how communist viewers evaluate what this film is really saying about his defection.

The Structure

Structurally, the film is a successful thriller built on the old, sure-fire formula of a good guy pursued by bad guys. The tension rises inexorably.

We were particularly impressed by its technique of presenting the trial scenes—the trial of Simas in Lithuania alternately paralleling the fate of the officers and officials in the United States.

Alan Arkin

Alan Arkin who plays the part of Simas is virile and honest. We were deeply moved by his rendition of Simas on the Russian trawler as he tries to communicate with the Americans in his hopeless English, "I want—free. I—you . . ." while his hands meet and part in prayerful gestures.

Some Lithuanian American viewers were dismayed, "The actor didn't even LOOK Lithuanian." This, however, is a fallacious reaction resulting from a very serious flaw in the film. In the prayerful trawler scene, Alan Arkin is very Lithuanian in mien and spirit.

The Flaw

The film flounders intellectually.

It fails to put emphasis where emphasis is sorely needed.

As a result, the viewers are left confused, asking: why does Simas Kudirka of the film make his perilous leap from the communist trawler in Martha's Vineyard to the "freedom" of the American ship, forgetting his wife, children and mother?

To be sure, the right answers to the question are all in the film. But they are not made a part of the visual dramatic action. The important points are buried and lost in dialogue. To empathize with Simas we need to see and react emotionally to his country's sufferings. It

Vienybė, February 3, 1978

is not enough for us to hear him shout, "You have made Lithuania a country of sheep!" We need to experience what it is like to have suffered with his country and only then could we feel like shouting along with Simas.

In the meantime, the Lithuanian picnic scene is overdone and unnecessarily farcical. It presents Simas as a big bumbling clown, compulsive and thoughtless of others.

This shallow impression of Simas is re-inforced in the trawler scene when he seems to overreact to his friend's future jeopardized by the intercepted American magazines. "I want—free!" he ejaculates and gets ready to jump ship. He has been deprived of shore leave. Now he is determined to take it.

Is this reason enough to forget about his mother, wife and children, struggling to live in communist Lithuania?

An American viewer can not but ask, "Has he gone out of his mind?"

Communist viewers can sit back and smile, asserting as they have done so long, "Dissidents are mentally sick."

The Reason for the Flaw

We do not believe that the script writers and producers of this film wished to promulgate this kind of message.

But what happened?

They failed to dramatize the intellectual side of Simas' character. The farcical picnic episode which played such travesty with his character should have been shortened. Some of it is necessary to show Simas as a lovable, impulsive man with a lust for life.

What is needed is a few strong flashbacks that dramatize the cause and the depth of his pain, so that we can become totally involved and understand—visually, not just orally—the Lithuanian agony which Simas represents.

Last Words

We wish to state to the producers of this film that we admire their effort. We also understand how difficult it is for individuals of one culture to cross cultural barriers and, with insight, communicate to the world the socio-psychological experiences of a man like Simas Kudirka.

We also wonder how others would have told the story.

How different—and how similar—would the film be had communists produced it?

Or if Lithuanian Americans who came to the United States after the holocaust had produced it?

Or if Lithuanian Americans whose parents arrived here before World War I had produced it?

We cannot but wonder what a sensitive genius like Ingmar Bergman would have done with the Simas Kudirka story.

The script of *The Defection of Simas Kudirka*, is read by James Hoge, editor in chief of Chicago's *The Sun-Times*, and Kudirka [right] during a reception at WBBM-TV. The drama was televised on Jan. 23.

CYŽAUSKAS RETIRES FROM IMMIGRATION SERVICE

The Immigration and Naturalization Service Bulletin of Sept.—Dec. informs that Vincent D. Cyžauskas retired at Bakersfield, California, after 23 years of service with the U. S. Immigration Border Patrol. He started his career in 1957 and served at Temecula twice, at El Paso, Gainesville, Miami and Laredo. He was at Bakersfield since 1967. His Federal service includes duty with the U. S. Navy (1944-1947).

Our Senior Editor, Vytas Sirmvydas, has served as U. S. Immigration officer, 1929-1968 at Montreal, Canada, Rouses Point, New York and Norton, Vermont and resides at Nashua, N. H. in retirement.

MOTEKAITIS AT THE PIANO

John Bernotavicz informs us that on January 7th the Chicago Philharmonic Orchestra gave an all Mozart program in the Auditorium Theater with Fred Lears conducting and Manigirdas Motekaitis at the piano.

NEW YORK TIMES REVIEWS
SMETONA'S PIANO RECITAL
AT TOWN HALL, JANUARY 23

Liszt Sonata Is Performed By Smetona

By RAYMOND ERICSON

Vytautas Smetona, a 22-year-old pianist from Cleveland proved his talent most successfully in the most difficult of the pieces he played in his recital in Town Hall yesterday afternoon. This was the Liszt B minor Sonata, to which the young artist brought considerable imagination. He was not afraid to slow down or speed up without authorization in the score, in order to stress dramatic content. The results are often persuasive and striking. He met the technical challenges of the Liszt piece well if not with the greatest facility.

Mr. Smetona, grandson of Antanas Smetona, the last President of independent Lithuania, studied with his mother, Birutė; his brother Anthony, and Leonard Shure. He gave a good account of Haydn's famous Sonata in E flat before the Liszt, without realizing all the delicate dynamic variations required by the style. As in the Liszt, there were several passages treated with the slightest of rubatos or a sensitive coloration that gave the music added meaning, but the pianist's control wasn't constant.

In the second half of the program, Mr. Smetona's concentration seemed to flag. Scriabin's "Vers la Flamme," three etudes-tableaux of Rachmaninoff and three pieces by Chopin were dealt with handily but with occasional memory slips, and the quiet, lyric sections of a work would lack tension. The pianist is young, yet, and obviously gifted. Time and growth are what he needs now.

COME TO LITHUANIA IN '78

JOIN US AND FULFILL A DREAM
THAT WILL HAVE ENDLESS MEMORIES!

Departure Dates		Nights spent in each city	
May 12 — May 20	\$849	Moscow 2, Vilnius 5	
June 2 — June 19	\$1459	Copenhagen 2, Moscow 3, Vilnius 5, Leningrad 2, Oslo 1, 3-day Fjord trip, Bergen 1	
July 7 — July 21	\$1059	Moscow 2, Vilnius 5, Druskininkai 2, Leningrad 3, Helsinki 1	
Aug 18 — Sept 1	\$1299	Leningrad 2, Vilnius 5, Moscow 2, Munich 3, Innsbruck 1	
Sept 15 — Sept 23	\$849	Moscow 2, Vilnius 5	
Sept 22 — Sept 30	\$849	Moscow 2, Vilnius 5	

Tours include full day excursion to Kaunas and half-day trip to Trakai

Contact:

Jonas Adomėnas, Tour Manager
TRANS INTERNATIONAL TOURS, LTD.
535 Fifth Avenue
New York, N. Y. 10017
212-697-7257

MOTERYS

Lietuvių Moterų Klubų Federacija Chicagoje vasario 18 d. minės 30 metų veiklos sukaktį, surengdama akademiją ir bankietą vasario 18 d., Lietuvių Tautiniuose namuose.

Dr. Raminta Lamsatytė, pianistė, plačiai žinoma Chicagos lietuviams, pakviesta profesoriauti Hamburgo konservatorijoje.

Vilija Butkytė, lietuvaitė gražuolė, praeitais metais buvo išrinkta "Miss Pasadena Universe." Ji dalyvaus su kitų miestų gražuolėmis "Miss Universe" konkurse šiais metais. Vilija šoka lietuvių tautinių šokių grupėje ir yra veikli skautė.

Regina Piečaitienė, Montrealio "Lito" banko iždininkė, "Lito" valdybos paskirta laikinai eiti banko vedėjos pareigas, staiga mirus jo ilgamečiui vedėjui agr. Pranui Rudinskui.

Elena Vasyliūnienė, iki šiol dirbusi John Hancock draudimo bendrovėje Boston, Mass., šių metų pradžioje išėjo į pensiją. Paliekant įstaigai buvo surengtos išleistuvės ir įteikta dovanų.

Lietuvos Dukterų Draugijos skyrius veikia ir Detroite. Neseniai įvykusiuose rinkimuose į valdybą buvo išrinktos: D. Arlauskienė—pirmininkė; E. Kutkienė—vice-pirm.; A. Zablockienė—fin. sekr.; B. Nakienė—sekr.; J. Mitkienė—valdybos narė; I. Alantienė, J. Pečiūrienė ir L. Žemaitienė—revizijos komisija.

Komp. Giedrės Gudauskienės iniciatyva lapkričio 25 d. Los Angeles KFAC radijo stotis transliavo komp. Balio Dvariono "Pjesę" kameriniam orkestrui. Ši stotis perduoda žymiausių pasaulio kompozitorių klasikinę muziką. Ta pati stotis 1975 rugsėjo 10 visą valandą skyrė Čiurlionio kūrinių transliacijai, ryšium su kompozitoriaus 100 metų gimimo sukaktim.

Dailininkė Natalija Jasiukynaitė iš New Yorko, buvo pakviesta savo autobiografiją patalpinti "Who's Who In Art In America,"—žymiųjų dailininkų vardynė šiame krašte.

Dorothy Rockaitis yra Chicagos 23-čio distrikto demokratų egzekutyvo sekretorė. Apie jos sumanymą darbe "Midway Sentinel" parašė straipsnį ir įdėjo nuotrauką.

Dail. S. Smalinskienės kūrybos paroda ruošama vasario 11 ir 12 d. Detroit, Mich. lietuvių kultūros židinyje.

Dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė, profesoriaujanti New Yorke Pace universitete, antrą kartą išrinkta svetimų kalbų ir literatūros dekanė. Ji dažnai skaito paskaitas lietuvių bei amerikiečių organizacijoms, vadovauja konferencijoms, suvažiavimams. Chicagoje įvykusiame III lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume dr. A. Šlepetytė-Janačienė skaitė paskaitą "O. V. Milašiaus įnašas lietuvių tautai."

Populiari aktorė Carol Burnett [kairėje], kuri vadovauja savo humoristinei programai sekmadienio vakarais per CBS TV stotis, susitinka su mūsų Rūta Lee-Kilmonyte [dabar Mrs. Webb Lowe], Thalian organizacijos surengtame baliuje Century Plaza viešbutyje, Los Angeles, Cal. Rūta Lee yra šios šalpos organizacijos pirmininkė. Balius buvo skirtas artistei Rita Hayworth pagerbti.

Vienybės skaitytojos mums rašo

Prisiųsdama mokesčių už prenumeratą, Vienybės skaitytoja Petrė Bendžaitis iš Montrealio, Kanados, viešėjusi Key Largo Floridoje, rašo:

"Per stebuklus pakliuvau į tą Jūsų didžiąją Ameriką, esu visiškai netoli nuo Kubos. Pusę šimto metų išgyvenau Kanadoje, o tik pirmą sykį pasitaikė pabūvoti šiltoje Floridoje.

Niekad negalėjau įsivaizduoti tokio grožio, kad Naujiems Metams medžiai ir gėlės žydėtų!

Apvežiojo mane gana plačiai, bet lietuvių mažai sutikau. Susitikda-

ma kalbėjau apie Vienybę, tačiau čia gimę lietuviai nesidomi ne tik lietuviškais, bet ir jokių laikraščių neskaito. Tai apgailėtinas dalykas. Aš manau, kad žmogus be spaudos yra vargšas.

Per Kalėdas, būdama viename ir antrame lietuvių klube, susitikdama lietuvius net drįsau pasakyti, kad kokia mums būtų gėda, jei lietuviški laikraščiai numirtų pirmą mūsų dėl mūsų pačių apsilaidimo.

Buvau nusinešusi ir parodžiau Vienybę, koks tai puikus laikraštis. Bent keli užsirašė adresą, o dar vienas nusiplėšė adresą nuo laikraščio kampo. Broliai ar ponai, norėčiau Jūsų vardus matyti Vienybėje!"

Gerbiamieji Leidėjai:

Prisiųsdama už 1978 metus prenumeratos mokesčiui \$10.00 turiu pareikšti jums padėką ir pagarbą už pasišventimą labai sunkiose sąlygose leisti Vienybę. Su malonumu perskaitau ir kitiems jos skelbiamą teisybę pasakau.

Nuoširdžiai linkiu ištvermės ir sėkmės p. V. Tysliavienei ir visiems pasišventusiems.

Su pagarba

Ona Sulaitis

Brooklyn, N. Y.

Dr. Daiva Bajorūnaitė atidarė savo kabinetą New Yorke, 40 East 30th Street, telefonas 751-4231. Ji specializuojasi liaukų ligomis ir dar dirba Memorial ir St. Vincent ligoninėse.

"MANO LAIMĖS IR NELAIMĖS LIETUVOJE IR AMERIKOJE"

Gyvenimo biografija eilėmis. Rasite daug juokų ir nusiminimų. Knyga labai įdomi. Kaina \$3.75. Kreipkitės:

Joseph Ratkus
301 Ocean Drive, Apt. 504
Miami Beach, Fla. 33139

Dailininkė A. Tamošaitienė prie savo išausto kilimo. Jos audinių bei audimo kursai neseniai įvyko Philadelphiaje. Rugsėjo 30 ir spalio 1 dienomis Tamošaitienės darbų paroda ir audimo kursai vyks Kultūros Židinyje, Brooklyne.

Trumpai is visur

Dailininkų Antano ir Anastazijos Tamošaičių knygai "Lithuanian National Costume" išleisti komitetas rašo, kad knygą užsiprenumeravo ir garbės prenumerata parėmė daug tautiečių iš Kanados, JAV ir kitų kraštų. Paduoti prašymai Kanados valdžios įstaigoms, ir yra vilčių, kad gausime paramos ir iš jų. Bet... kadangi knyga gausiai iliustruota, dalinai ir spalvotomis nuotraukomis, išleidimo išlaidos didelės. Komitetas laukia tautiečių didesnio susidomėjimo. Knyga bus išleista 1978 m. bėgyje anglų kalba. Knyga tinka ir sau ir kaip dovana angliškai kalbančiam draugui, bibliotekai ar universitetui. Prenumerata \$25, garbės prenumerata \$100.

Čekius rašyti "Lithuanian National Costume", ir siūsti: M. Vasičiauskienė, 51 Stanfield Dr., Toronto, Ont., Canada.

Dr. Juozas Gimbutas, Massachusetts registruotas inžinierius, Lituanistikos Instituto prezidentas, sausio 18 sukako 60 m. amžiaus. Gimęs 1918 m. Maskvoje, 1935 m. baigė Aušros gimnaziją, 1941 m. Vytauto Didžiojo Universitete, Kaune inžineriją. 1940-1944 m. buvo Kauno universitete fakulteto laborantas. Vėliau mokslus gilino 1948 m. Stuttgart, Vokietijoje Aukštojo Technikos mokykloje, kurioje gavo daktarą, parašęs disertaciją apie senąją Lietuvos statybą. O 1946-7 m. Muenchene, Bavarijoje dėstė UNRRA Universiteto statybos fakultete. Rašo spaudai. Jo informacijomis apie Lietuvos senąją statybą ir dabar naudojasi ir Lietuvos statybininkai. Jis vadovavo Lietuvos Enciklopedijos statybos redakcijai.

Poetas Bernardas Brazdžionis vyksta į Sydney, Australiją ir dalyvaus literatūros vakare. Vasario 12 d. kalbės Lietuvos nepriklausomybės minėjime. Kitose Australijos lietuvių kolonijose dalyvaus vėliau. Rengėjų komitetui vadovauja dr. A. Mauragis.

Philadelphijos Dailės muziejuje išstatyti Lietuvos karvedžio Kristupo Radvilo I-jo (Radvilo Perkūno), gyvenusio 1547-1603 m., krūtinės ir nugaros šarvų dalys. Spėjama, kad Radvilas Perkūnas turėjęs būti apie septynių pėdų aukščio!

Muziejuje taip pat yra Lietuvos kanclerio Mikalojaus Radvilo (Radvilo Juodojo), gyvenusio 1515-1565 m., pilni šarvai. Radvilo Juodojo būta vidutinio ūgio.

Radvilų šarvus muziejui padovanojo von Kienbusch.

Chicagos latviai, kurių iš viso esama apie 5,000, sausio 14 d. atidarė muziejų savo namuose, 4146 N. Elston Ave. Išlaidos buvo surištos su jų namų 20 metų švente. Ta proga buvo koncertas ir bankietas. Lietuviams šventėje atstovavo St. Balzekas, savo muziejaus vardu įteikęs latvių muziejui Latvijos nepriklausomybės laikais Rygoje išleista to miesto albumą.

Vienvė. 1979

Poeto Oskaro V. Milašiaus gimimo 100 m. sukaktį Buenos Aires lietuvių paminėjo Argentinos Lietuvių Centre. Apie jo kūrybą, iliustruotą septyniomis poemomis, paskaitą skaitė ispaniškai kuriantis dr. Aldo Miguel Šlepetys. Klausytojų tarpe, buvo valstybinę Urugvajaus literatūros premiją laimėjęs rašytojas R. Carambula, meno galerijos "Athemisa" direktorius J. S. Castelli, literatūrinio žurnalo "Urizen" atstovai J. R. Lopez ir R. Carrera.

Akt. Henrikas Kačinskas vyksta į Toronto, Ont., Kanadą kovo 12 d. Jis yra pakviestas dalyvauti "Meninio žodžio ir dainos popietėje", kuri rengiama, minint dr. J. Basanavičių. Koncertas įvyks Lietuvių namuose. Rengia Toronto skautininkai-kės.

Lietuvių Tautinių Šokių mokytojų—vadovų suvažiavimas įvyks šeštadienį, balandžio 8, 10 val. ryto, 6422 So. Kedzie Avenue, Chicagoj. Tikslas—išrinkti naują instituto vadovybę. Smulkesnių informacijų kreiptis pas J. Matulaitienę, 188 Logan St., Brooklyn, N. Y. 11208.

Dr. K. Ambrozaitis iš Indiana, dr. Br. Nemickas iš New Yorko ir poetas Tomas Venclova iš Californijos dalyvavo politinių studijų programoje sausio 28-29 Los Angeles, Cal., Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėje. Politines studijas organizavo Los Angeles Lietuvių Fronto Bičiulių Sambūris.

Artistė Rūta Lee Kilmonytė savo rezidencijoje Hollywoode, surengė priėmimą Simui Kudirkai lankantis Los Angeles, Cal. filmo premjeros reikalais. Svečių tarpe buvo Simas su žmona, jų palydovė D. Kezienė, Lietuvos generalinis konsulas V. Cėkanauskas, J. Adomėnas, inž. G. Kazlauskas, režisierius J. Kaributas ir amerikiečių filmų studijos atstovai.

Tėviškės žiburių redakcija sausio 19 d. laidoje užbaigė ilgokai užtrukusius savo skaitytojų pasisakymus dėl Montrealio jaunimo ekskursijos į Lietuvą pereinamais metais. Pasisakiusių tarpe buvo skirtingų nuomonių dėl tokių ekskursijų naudų lietuvių jaunimui. Vieni teigė, kad apsilankymas Lietuvoje kanadiškių jaunimui buvusi gera proga atsigaivinti lietuviškume, o tos ekskursijos priešrinkai daugiausia slapysvardžiais, pasirašę kaip tik tvirtino, jog tai buvęs lietuvių jaunimo panaudojimas sovietinei propagandai. Redakcija, uždarydama diskusijas, pasisakė taip:

Grupinė montrealiečių jaunimo ekskursija buvo naujas bandymas rasti kelią ryšiams su savo tautiečiais bei giminėmis okupuotoje Lietuvoje. Netenka abejoti, kad organizatorių intencijos buvo geros, tačiau jos buvo iškreiptos sovietinės propagandos siekimais, vykdomais Maskvos steiginio "Tėviškės" draugijos, kuriai buvo pavesta ekskursijos globa. Tai rodo, kad ir šis kelias nėra patikimas.

Mūza Rubackytė, jauna ir talentinga Lietuvos pianistė, laimėjo trečią premiją Leningrado Valstybinės N. Rimskio-Korsakovo konservatorijos salėje vykusiame konkurse. Dalyvavo net 41 pianistai. Rubackytė atliko Čaikovskio pirmąjį koncertą ir Prokofjevo trečiąjį. Jos iškovota trečioji premija šiame konkurse—pirmas toks aukštas Lietuvos pianistų pasiekimas.

AKTORIUS HENRIKAS KAČINSKAS 75 METŲ

Henrikui Kačinskui, Lietuvos dramos aktoriui, dailiojo žodžio meistriui, gyvenančiam New Yorke, sausio 23 sukako 75-eri metai. Jis pagerbiamas už dideles pastangas, su kitais jo amžiaus nepriklausomos Lietuvos režisoriais, Lietuvos teatrą iš kaimo kluonų iškelti iki civilizuoto pasaulio teatrų lygio Lietuvoje.

Teatro meno ugdytojas gimė Viduklėje, muzikų šeimoje. Jo tėvas buvo vargonininkas. Mokėsi Šiauliuose ir Rusijoje Bronių gimnazijoje. Grįžęs į Lietuvą 1932 metais mokytojavo, vėliau studijavo Antano Sutkaus teatrinėje studijoje, Kaune, satyrinio Vilkolakio teatrinuose veikaluose, vėliau Kauno, Klaipėdos ir Vilniaus valstybiniuose teatruose, vaidino.

Vaidindamas pirmaeilės roles Olekos Žilinsko, Mykolo Čechovo ir kitų pasaulinio mąsto veikaluose, režisieriaus Romualdo Juknevičiaus vadovybėje, padėjo Lietuvos aktoriams vaidybinį pagrindą, apie kurį auklėjosi jaunesnieji Lietuvos aktoriai.

Gyvendamas New Yorke darbuojasi saviveikliniame teatraliniame darbe, kiek sąlygos leidžia, stengiasi gaivinti lietuviškąjį meną, skaitydamas klasikų ir žymiųjų rašytojų kūrinius. Ne vienas jaunosios kartos atstovas naudoja veterano teatrolo patyrimais.

Vasario 16 proga virš Cicero miesto rotušės kabės Lietuvos trispalvė nuo vasario 11 iki 18 d.

This announcement is neither an offer to sell nor a solicitation of an offer to buy any of these securities. The offer is made only by the Offering Circular.

LITAS MOKA 10% DIVIDENDĄ ANT REGISTRUOTŲ LITO BONŲ (10% Convertible Debenture Bonds)

VISA LAIDA: \$500,000
VIENAS BONAS: \$500
DIVIDENDAI MOKAMI KAS PUSMETĮ
SAUSIO 1 IR LIEPOS 1

1986 m. spalio 1 d. šias vertybes galima atsiimti grynais pinigais arba iškeisti į LITO BENDROVĖS akcijas po \$2.00 už akciją.

PRAŠOME KREIPTIS DĖL APRAŠYMO/"OFFERING CIRCULAR" ADRESU:

LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114TH STREET
RICHMOND HILL, NEW YORK 11418
(212) 441-6799

Securities will be offered in states where the Securities Laws of such states have been complied with.

SPORTAS

Edvardas Šulaitis

ROBERTAS SIDABRAS MUMS RAŠO:

"Lietuviai sportininkai bei sporto mėgėjai neblogai pažįsta buvusį sportininką, o vėliau sporto veikėją—R. Sidabrą, kuris dabar gyvena tolimoje "kengūrų žemėje"—Australijoje. Jis prieš pora metų viešėjo Š. Amerikoje ir atnaujino pažintis su šia kontinente gyvenančiais gausiais savo pažįstamais."

Neseniai vyko Australijos Lietuvos sporto šventė, kurioje Robertas irgi vaidino neeilinę rolę. Jis mums apie ją ir žinių atsiuntė. Įžangoje jis taip pažymėjo:

"Viengungiui yra daug visokių darbų namuose, bet daugiausiai laiko pareikalauja sporto veikla. Kaip aš sirgau, tai nuo tos veiklos buvau šiek tiek nutolęs, bet dabar kada sveikata pasitaisė, tai vis labiau ir labiau užsineriu sau kilpą ant kaklo."

Mūsų sporto žaidynės, jau 28-sios iš eilės, vyko gruodžio 27-31 dienomis Tasmanijos sostinėje Hobarte. Nežiūrint, kad geografiniu atžvilgiu vietovė neparanki (lietuvių centrai nuo jos yra tolokai, varžybose dalyvavo apie 250 sportininkų. Be vietinių sportininkų, buvo atvykę atstovai iš Kanberos, Geelongo, Adelaidės, Melbourne ir Sydnejaus. Buvo varžytasi krepšinyje, tinklinyje, stalo tenise, lauko tenise, golfe ir skvuoše (Amerikoje visai negirdėtoje sporto šakoje).

Vyrų krepšinyje I vieta atiteko Geelongo Vyties krepšininkams, kurie finale įveikė Melbourne Varpą 63-53. Pas moteris Melbourne baigmėje sudorėjo Adelaidės Vytį 50-35. Taip pat buvo rungtyniauta berniukų ir mergaičių klasėse.

Tinklinyje tiek vyrų tiek moterų klasėse laimėjo Sydnejaus Kovo atstovai. Abiejose grupėse prireikė 5 setų, kol buvo išaiškinti nugalėtojai. Abejos rungtynės buvo gana aukšto lygio ir žiūrovai pergyveno kiekvieną momentą.

Šios žaidynės buvo išskirtinos tuo, nes buvo renkamos rinktinės, kurios turės atstovauti Australijos lietuvių Pasaulio Lietuvių sporto žaidynėse Toronte. Tad visi stengėsi kiek tik galėjo, norėdami kuo geriau pasirodyti ir ten patekti.

S. JOVAIŠA "NUGALĖJO" AMERIKIEČIUS

Sergiejus Jovaiša, Kauno Žalgirio žaidėjas, vėl atvyko su tarybinių krepšininkų rinktine Amerikon, ir pirmąsias rungtynes žaidė sausio 15 d. Los Angeles, Cal. prieš UCLA krepšininkus. Rungtynės buvo labai permainingos ir likus sekunde iki jų pabaigos, amerikiečiai pirmavo vienu tašku. Tačiau tuomet kamuolys pateko Jovaišai, kuris jį, kartu su baigiamuoju švilpuku, pasiuntė krepšin ir persivėrė pergale tarybinių krepšininkų naudai 80-79.

Jovaiša, kuris su Rusijos rinktine Amerikoje lankėsi pr. lapkr. mėn. ir čia buvo mėnesį laiko, šį kartą jau

yra pagrindinis rinktinės žaidėjas ir atrodo, jog joje jau išitvirtins. Jis dar jaunas vyras—gimęs 1954 m. ir turi 194 cm., žaidžia gynime. Šį kartą rinktinės sudėtyje yra ir kitas Kauno Žalgirio žaidėjas—Algirdas Linkevičius. Jie Amerikoje per 2 savaites laimėjo keturias pergales, pralaimėjo vieną.

Gaila, jog amerikiečių spaudoje jų vardai ir pavardės rašomos keistokai—Jovaiša pristatomas kaip Sergei Iovaiša, o Linkevičius—Linkevich. Beje, jų rungtynės Los Angeles buvo perduotos per visos Amerikos televiziją.

Dar žaidė Binghamton, N. Y., prieš Utah Universitetą, Kansas State University, Marathon, Providence, R. I. in Springfield, Mass. prieš University of Connecticut.

CHICAGOS LITUANICOS FUTBOLININKAI

Lituanicos futbolininkai jau pradėjo žaidimus "Indoor Soccer" pirmenybėse, kurios vyksta kiekvieno penktadienio vakarą Chicago Avenue Armory, 234 E. Chicago Ave. Pirmose dviejose rungtynėse Lituanica—Liths įveikė savo varžovus 2-0 ir 2-1. Atrodo, kad Lituanica, jeigu ir nelaimės I vietos, tai bent turėtų patekti į pirmųjų trejetuką.

APIE LIETUVOS ORO SPORTO MĖGĖJUS

Mėnesinis žurnalas "Sportas Tarybų Sąjungoje," kuris yra spausdinamas anglų, prancūzų, vokiečių, vengrų, rusų ir ispanų kalbų leidimais, 1977 m. Nr. 10 įdėjo rašinį apie Lietuvos oro sporto entuziastus ir jų pasiekimus.

Rašinyje nemaža vietos skiriama sklandytuvui, pavadintam Lietuvos vardu, kuris jau spėjo išgarsėti ne tik Tarybų Sąjungoje, bet ir užsienyje. 1976-aisiais metais sklandytuvus Lietuva dalyvavo pasaulio pirmenybėse Suomijoje, bet tą kartą prizinės vietos nelaimėjo dėl piloto nepatyrimo jį valdyti. Tačiau, kaip rašoma, sklandytuvus spėjo susilaukti specialistų dėmesio. Amerikos sklandytojų dėmesį sklandytuvus Lietuva patraukė, kuomet jis buvo išstatytas Maskvos parodoje.

Šis sklandytuvus pagamintas Prienu fabrike ir jis yra pats pirmasis Tarybų Sąjungoje pagamintas iš plastikos. Jo sumanytoju žymimas inžinierius Boleslovas Karvelis.

Pats straipsnis, kuris žurnalų angliškojoje laidoje pavadintas "Lietuva Soars Higher," pailiustruotas daugeliu nuotraukų. Viena nuotrauka puošia žurnalo viršelį, kuriame vaizduojama sporto meistrė Violeta Skrupskelytė sklandytuve.

Tame pačiame žurnalo numeryje įdėta nuotrauka pastato Elektrėnuose, kuriame įrengta dirbtinio ledo čiuožykla po stogu. Šiame, kaip rašoma jauniausiame Lietuvos mieste, yra kultivuojamos net 46 sporto šakos.

Australijos lietuvių sporto veikėjas Robertas Sidabras, kuomet jis lankėsi Chicagoje kartu su savo jaunystės draugu, irgi buvusiu sportininku Vytautu Sipavičiumi.
Ed. Šulaičio nuotr.

SILVER BELL BAKING CO.

A. Radziūnas, savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona, pyragai vedybiniais ir kitokiems pokyliams.

Tel. 779-5156

13-04 JUNCTION BLVD., CORONA, QUEENS, N. Y. 11368

WINTER GARDEN TAVERN

VYT. BELECKAS
Savininkas

SALE VESTUVĖMS IR KITO-
KIOMS PRAMOGOMS. BE TO,
DUODAMI POLAIDOTUVINIAI
PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.

Tel. EVergreen 2-6440

1883 MADISON STREET • BROOKLYN, N. Y. 11227

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos
ir visais reikalais kreipkitės į

John Orman Agency

REAL ESTATE & INSURANCE

PILDOMI MIESTO, VALSTYBĖS IR FEDERALINĖS
VALDŽIOS MOKESČIŲ PAREIŠKIMAI.

Geriausias patarnavimas

110-04 JAMAICA AVE., RICHMOND HILL, N. Y. 11418
Telefonas: Virginia 6-1800

Mirė

MIRĖ AGR. P. RUDINSKAS

Montreal, Que., Kanadoje, sausio 11 d. staiga mirė agronomas Pranas Rudinskas, rokiškietis, 67 m. amžiaus. Lietuvoje velionis yra daug nusipelnęs ekonominės gerovės ugdyje, buvęs prekybos atstovas Anglijoje, linų apdirbimo įmonių organizatorius ir spaudos bendradarbis. Montrealyje jis, vienu metu yra redagavęs Nepriklausomą Lietuvą.

Velionis labai aktyviai dalyvavo Kanados lietuvių veikloje nuo pat savo atvykimo, ypač daug reiškėsi "Lito" bankelyje, kur buvo jo reikalų vedėju.

Velionis palaidotas sausio 16 d., prieš tai—sausio 15 d. buvo pamaldos ir atsisveikinimas, dalyvaujant daugeliui lietuvių. Lietuvių organizacijų vardu su velioniu atsisveikino Lietuvių Bendruomenės atstovas inž. Iz. Mališka. Velionis palaidotas Cote de Neige kapinėse. Paliko žmoną, dukrą, du sūnus ir broli Kanadoje bei daug giminių Amerikoje ir Lietuvoje.

ROMAS MAZILIAUSKAS

Palaidojus Praną Rudinską—1948-49 m. redaktorių, pasklido ir vėl netikėta žinia, kad mirė Romas Maziliauskas—1970-72 m. NL redaktorių.

Abu mirė ne dėl senatvės. Pr. Rudinskas buvo gimęs 1911 m., o R. Maziliauskas 1926 m. ir dar planavo gražią gyvenimą ateiti.

R. Maziliauskas paliko žmoną Ilo-
nā Gražytę, motiną Vokietijoje ir tėvą Kalifornijoje.

ANTANINA ANDRIUŠIENĖ

Staiga mirė nuo širdies priepuolio sausio 14 d. sulaukusi 67 metų. Buvo pašarvota John Katinio šermėninė, Easton, Pa. Sausio 18 palaidota Šv. Marijos Magdalenos kapuose.

Liko posūnis Juozas Andriušis, Woodhaven, N. Y., podukra Albina Barusevičienė, Lietuvoj, brolis John Poshkus ir sesuo Anna Adomonis, Worcester, Mass.

Antanina Andriušienė gimė 1910 birželio 13 Worcester, Mass. Būdama jauna su šeima grįžo į Lietuvą. 1947 m. buvo ištrenta į Sibirą kur išbuvo iki 1959. Po to grįžo į Lietuvą. 1961 su savo vyru Petru Andriušiu atvyko į Ameriką. Jos vyras Petras Andriušis mirė prieš 7 metus.

New Yorko ir apylinkių lietuvių žinios

TAUTININKAI TALKINS TAUTINIAM SAJUDŽIUI

New Yorke sausio 14-15 buvo susitikę buvę Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos pirmininkai: Vytautas Abraitis, iš New Jersey, dabar jau išsikėlęs gyventi į Floridą; inž. Eugenijus Bartkus iš Chicagos ir inž. Jonas Jurkūnas ir newyorkietė Emilija Čekienė. Dalyvavo Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirmininkas inž. Algis Sperauskas, Regina Žymantaitė, kurie pranešė apie veiklą ir bendradarbiavimą VLIKE ir iš tautininkų grupės dailininkas Juozas Bagdonas, šiemet ALTos skyriaus New Yorke pirmininkas.

Po pranešimų ir diskusijų, LTS jauni atstovai buvo sutikti, kaip vispusiškai įsigilinę į savo atstovaujamas organizacines pareigas VLIKo taryboje: siekti vieningos lietuvių tautos, laisvos ir nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo, tvarkomos demokratiniais pagrindais, savo lietuviška kultūra, laisvo ir kūrybingo žmogaus, krikščioniškąją morale grindžiamo visuomeninio gyvenimo, kurio pagrinde turi būti asmens laisvė, pareiga, teisingumas, solidarumas, tolerancija ir savigarba.

Lietuvių Tautinio Sąjūdžio atstovai VLIKo taryboje šiais siekimais vadovaudamiesi derina savo veiklą.

LLD 7 KUOPOS SUSIRINKIME

Sausio 22 d. Fifi kavinėje įvyko pirmas šiais metais Lietuvių Draugijos 7 Kuopos susirinkimas, kurio metu, tarp kitų dalykų, sudaryta valdyba. Pirmininke ir toliau perrinkta Bronė Spūdienė. Šiemet bus jau 35-ti metai, kai ji energingai šiai Kuopai vadovauja. Vicepirmininku išrinktas Jonas Klasčius. Protokolų sekretorium perrinktas ilgametis sekretorius Antanas Šateika. Jonui Galiniui atsisakius toliau kandidatuoti, finansų sekretorė išrinkta Marytė Vasilka. Iždininku ir toliau paliktas Valteris Šleivys, išdo globėjai—Ona Petrash ir Albinas Sakalas. Kuopai daug nusipelnęs vicepirmininkas adv. Steponas Briedis pakeltas garbės vicepirmininku.

Kuopos pirmininkė, padariusi peritų metų veiklos apžvalgą, priminė mirusius narius, kurie pagerbti atsistojimu. Susirinkime priimta naujų narių.

Antanas ir Marija Varnai penkioms savaitėms atostogų išvyko į Miami, Florida, kur seniai gyvena Varnienės brolis Jazbutis, ten turįs gražų motelį.

Anicetas Simutis, Lietuvos generalinis konsulas New Yorke, kalbės Apreiškimo parapijos bažnyčioj vasario 19, sekmadienį, 11 val. ryto, minint Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą.

Pabaltiečių Komitetas New Jersey, 60-tųjų pabaltijo valstybių nepriklausomybės sukaktuvinį metų ženkle, organizuos didžiulį pabaltiečių festivalį rugsėjo 23 d., šeštadienį, Garden State Arts Centre, Holmdel, New Jersey.

Richmond Hill NORTH—Detached
—2 family 3½ rooms over 3; full basement, garage, yard. Excellent condition. 846-2346

AUKOS VIENYBEI

Atnaujindami prenumeratą Vienybei aukojo:

R. B., Amsterdam, N. Y.	\$50
M. ir A. Žemaičiai, Leonia, N. J.	\$50
Marija Aukštaitė, Canada	\$20
J. Antanacius, Rego Park, N. Y.	\$12
S. Antanis, Sr., Woodside, N. Y.	\$10
Dr. K. Bobelis, Elgin, Ill.	\$10
A. M. Chicago, Ill.	\$10
J. Garliauskas, Canada	\$10
A. Poster-Matazynskas, Seminole, Oklahoma	\$10
P. Plakstys, Worcester, Mass.	\$10
F. J. Yankis, N. Cape May, N. J.	\$10
B. Ginčauskas, Hammond, Ind.	\$5
F. J. Vilkas, Hartford, Conn.	\$5
S. Vitaitienė, Brooklyn, N. Y.	\$5
M. Biliunas, Chicago, Ill.	\$3
A. ir L. Bulkai, Brooklyn, N. Y.	\$3
J. Kučinskas, Miami, Fl.	\$3

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame.

IVAIRIOMS PROGOMS GĖLIŲ GAUSITE

ALICE'S FLOWER SHOP

107-04 JAMAICA AVENUE, RICHMOND HILL, N. Y. 11418

Maloniai kviečiame kaimynystėje gyvenančius tautiečius atsilankyti arba paskambinti telefonu 846-5454. Vakare 835-4149

CIA RASITE NUOSIRDŲ LIETUVISKĄ PATARNAVIMĄ.

HAVEN REALTY

Perkant ar parduodant namus, išnuomojant butus, įgyjant apdraudas, federalinių ir valstybių Income Tax; užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų [Money Orders] ir įvairiausiais kitais reikalais, kreipkitės į

JOSEPH ANDRUSIS

87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, NY 11421

Tel. VI 7-4477 — Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Juozas Kavaliauskas

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Licensed Pennsylvania and New Jersey

1601 S. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas DEwey 4-5136

JOSEPH J. GARSZVA

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas 846-1970

J. MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MODERNI, VĖSINAMA KOPLYČIA

A. J. BALTON-BALTRŪNAS
LICENSED MANAGER AND NOTARY PUBLIC

660 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y. 11211
Tel. STagg 2-5043

Tel. Vlrinia 8-3800

Free Estimate

Serv-Well Roofing Co., Inc.

All Kinds of Roofing and Sheet Metal Work

METAL CORNICES AND
SKYLIGHTS GUTTERS AND
LEADERS PUT UP

Tin, Tar, Gravel Slate, Tile and
Shingle Roofing—Traffic Top Roofs
Asphalt & Asbestos Wall Shingling

77-20 - 101st Avenue

Ozone Park, N. Y. 11417

VIENYBĖ

Antanas Svedarckas, ilgametis Vienybės rėmėjas, kaip kasmet, ir šiemet, atsiuntė čekį apmokėdamas 18 skaitytojų prenumeratą už 1978 metus, Amsterdame, N. Y. Vienybė jam reiškia gilią padėką už tokią stambią paramą.

Pianisto Vytauto Smetonos rečitalį įvykusį sausio 23 d., Town Hall salėje, Manhattane, palankiai recenzavo New York Times kritikas Raymond Ericson, (Žiūr. 11 psl.)

Užgavėnių kaukių balių New Yorke rengia ateitininkai vasario 4 d., šeštadienį, 8 val. vakare Kultūros židinyje, Brooklyne. Gražiausios kaukės ir kostiumai bus premijuoti. Gros populiarius Belle Terre orkestras.

Stepo Zobarsko vadovaujama leidykla Manylands Books ieško mecenatų išleisti rašytojo Jurgio Gliados knyga "Agonija," kuri yra išversta į anglų kalbą. Šiuo metu jau baigiama spausdinti tos pačios leidyklos leidžiama lietuvių poezijos antologija angliškai.

Paterson, N. J. lietuviai Vasario 16 minėjime pagrindiniu kalbėtoju pakvietė LB Krašto valdybos atstovą Balį Raugą. Meninėje programoje dalyvauja solistė Genovaite Ugianskienė.

Jadvyga Matulaitienė, New Yorko tautinių šokių ansamblio "Tryptinis" vadovė, pakviesta į JAV LB Švietimo Tarybą tautinių šokių lavinimo vedėja.

Antanas Kaunas, newyorkiečiams gerai pažįstamas lietuviškų organizacijų narys, šiemet mini savo amžiaus 80 metų sukaktį.

Vienybės 92 metų gimtadienis

Atkelta iš 2 psl.

Minėdami Vienybės 92-ųjų metų gyvavimo sukaktį, kad ir kukliai, norime pagerbti tuos, kurie Vienybę įsteigė, pasišventė ją išlaikyti, nebodami sunkumų ir finansinių nuostolių.

Dabartiniai Vienybės leidėjai, laikraščio leidimu ir jo likimu rūpinasi virš 40 metų, jau šiandien negali džiaugtis pilna jaunatviška energija ir entuziazmu. Jų jėgos ir amžius pradeda savo rodyti. Susiradome talkos jaunesniųjų lietuvių tarpe, bet tos talkos dar per mažai, ir turime tas problemas svarstyti realistiškai, kad Vienybės ateitis būtų užtikrinta. Iš savo bendradarbių ir skaitytojų atsiliėpimų žiname, kad toks laisvas ir nepriklausomas laikraštis kaip Vienybė, nesusirišęs su jokiais lietuvių politinėmis ar religinėmis grupėmis ir joms neįsipareigojęs, šiandien reikalingas labiau, negu bet kada nors.

Vienybės 92-ųjų metų gimtadienio proga, kviečiame visus mūsų veteranus, naujesnius ateivius, jaunimą ir visus patriotiškus lietu-

9-oji dailės paroda, jau tapusi tradicine, šiemet Kultūros Židinyje, Brooklyne, įvyks vasario 11-12 dienomis. Ją rengia LB New Yorko apygarda. Geriausiems paveikslams bus visa eilė premijų, kurias paskirs specialiai sudaryta juri komisija. Parodos atidarymas įvyks vasario 11 d. 7 val. vakare, o vasario 12 d. ji bus uždaryta po literatūros ir muzikos vakaro. Vakaro programa skiriama poeto Stasio Santvaro 75 m. amžiaus sukakčiai paminėti. Bostonietis poetas newyorkiečiams daug talkina įvairiuose kultūriniuose rengimuose, už tai ir newyorkiečiai jam nenori likti skolingi. Parodoje bus prisimintas dail. Adalbertas Staneika.

Bernardas Brazdžionis laimėjo Lietuvių Rašytojų Draugijos premiją, skirtą Lietuvos nepriklausomybės šešiasdešimtmečiui paminėti. Vertinimo komisija, sudaryta iš newyorkiečių, posėdžiavo sausio 14 d. Kultūros židinyje, Brooklyne ir tą premiją jam paskyrė visais balsais. Poetas gaus \$1000, kuriuos paaukoko Klemensas Galiūnas. Vertinimo komisijos pirmininku buvo T. Leonardas Andriekus, sekr. Leonardas Žitkus ir nariai: Nelė Mazalaitė, Henrikas Kačinskas ir Stepas Zobarskas.

"Sunday Star-Ledger" dienraštyje, Newark, New Jersey, tilpo platus aprašymas apie Amerikos lietuvių daktarą, Charles Žukauską, gyvenantį Long Branch, New Jersey. Jis buvo pagerbtas kaip "Metų Daktaras" Amerikiečių Vėžio Ligos Organizacijos. Daktaras Žukauskas yra chirurgijos direktorium Monmouth ligoninėje, profesoriauja Hahneman Medicinos kolegijoje, Philadelphiaje, ir visą karjerą yra pašventęs vėžio ligos gydymui.

visus apsilankyti **Vienybės namuose š. m. vasario 18 d., šeštadienį, tarp 2 val. po piet ir 9 val. vak.** į taip vadinamą "OPEN HOUSE." Bus proga susipažinti ir pasikalbėti su Vienybės leidėjais ir personalu, pamatyti kaip Vienybė paruošiama, kaip paruošiami ir keli kiti laikraščiai, naudojant šių dienų techniką kad ir kukliausiomis sąlygomis, bet moderniausiomis priemonėmis.

Atskirų kvietimų nesiųsime, todėl pasinaudokite šiuo kvietimu.

Vienybės leidėjai, redaktoriai ir visas personalas

Trentonian dienraštis išspausdino UPI (United Press International žinių agentūros) didelio formato RCA kompanijos fotografo Romualdo Kisieliaus nuotrauką. Jis parodomas tikrinant elektroninių tinklų kelius, kurie fotografiniu būdu yra sumažinami šimtus kartų ir naudojami šiandien gaminamuose elektroniniuose produktuose ir automašinos.

Vytautas Vaitiekūnas, ikšiol redagavęs frontininkų žurnalą Į Laisvę, tas pareigas perleido Juozui Kojeliui, Kalifornijoje.

Giedrė ir dr. Algirdas Budreckiai, išsigiję naujus namus Wallaston, Mass. susilaukė ir naujo šeimos nario, naujagimės pakrikštytos Daina. Sūnūs kairėje Gediminas 6-erių metų ir Arvydas dešinėje 8-erių metų. Budreckiai prieš porą metų išsikėlė į Boston, Mass., kai Algirdas gavo darbą Massachusetts valstijos Apdraudos Departamente. Gyvendamas New Yorke buvo SLA Centro sekretorium, anksčiau dirbo Newark Ledger dienrašty. Yra vienas autorių parašiusių SLA istoriją, šiuo laiku yra Bridges redaktorium, uolus Vienybės bendradarbis. J. Valaičio nuotrauka

SLA naujas vajas nuo vasario 1 d. duoda 50% nuolaidą nuo mokesčių

Didžiausia ir seniausia lietuvių organizacija—Susivienijimas Lietuvių Amerikoje, kaip ir Vienybė, šiemet mini savo gyvavimo 92-uosius metus. Sėkmingai pavykęs pernykštis vajas naujiems nariams gauti, pasibaigęs 1977 metų pabaigoj organizaciją paturtino 240-čia narių, kurie apsidraudė net \$349,850 sumai. Silpnėjant lietuviškai veiklai Amerikoje, SLA, galima sakyti, šiuo atžvilgiu vykdo stebuklus.

Dar ne visi norintys į SLA įsirašyti lietuviai, į šią didžiulę nepartinę patriotinę lietuvių šeimą teįsirašė. Daugelio pageidavimu, SLA

Pildomoji Taryba ir šiemetams paskelbė naują specialų vają. Jis pradedamas 1978 m. vasario 1 d. Pagal planą, šio vajaus metu, nuo reguliarių apdraudų, nuo pirmųjų metų metinių mokesčių, duodama net 50% nuolaida!

Aplikantai gali pasirinkti sekančius apdraudos planus: viso amžiaus apdraudą; 20 metų mokamą apdraudą, ir 10 metų mokamą apdraudą. Tačiau 20 metų Taupomąją apdraudą gali apsidrausti tik iki 64 metų amžiaus.

Dabartiniai nariai ir nauji aplikantai gali apsidrausti nuo 1 iki 60 metų nuo \$1,000 iki \$5,000, o nuo 61-erių iki 70 m.—nuo \$1,000 iki \$2,000 sumai. Toms apdraudoms nariai priimami, netikrindami net sveikatos.

Tikima, kad šia nuolaida pasinaudos daug lietuvių, dar ne SLA narių, o nariai padidins savo apdraudas.

PATIKSLINIMAS DEL ŠOKĖJŲ NORVAIŠŲ

Žinutėje apie šokėjus Norvaišus (Vienybės, 1978 m. Nr. 1) teigimas, kad jie yra šokę ir JAV yra netikslus. Jie į JAV buvo pakviesti, rengėsi važiuoti, bet negavo leidimo išvykti.

NAUJI ALTOS VADOVAI NEW YORKE

New Yorko Lietuvių Tarybos ir valdybos pirmininku išrinktas Juozas Bagdonas, vicepirmininkai: B. Spūdienė, P. Wytenus, sekr. A. Vebeliūnas, išd. J. Gasiliūnas, ypatingiems reikalams Č. Janušas, finansų sekr. J. Ivašauskas, izdo globėjos dr. A. Goeldnerienė, dr. M. Žukauskienė.

Vienybė, 1978 m. vasario 3 d.